

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2025
KOKKOLAN KAUPUNKI
Tarkastuslautakunta
21.5.2026

Sisällys

1	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	2
2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	3
2.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminta vuonna 2025.....	3
2.2	Arviointiprosessi ja tietolähteet	4
3	STRATEGIA JA TAVOITTEIDEN ARVIOINTI	5
3.1	Valtuustokauden kokonaistavoitteet ja mittarit.....	5
3.2	Tavoitteiden toteumat toimialoittain	8
3.3	Toiminnan tuloksellisuuden arviointi	17
3.3.1	Työhyvinvointi	17
3.3.2	Työhyvinvointikyselyn tuloksia	17
3.3.3	Henkilöstölukuja	18
3.3.4	Kustannusten vertailua	20
4	KAUPUNGIN TALOUS	22
4.1	Talouden tasapainoisuus ja kestävyys	22
4.2	Kaupunkikonsernin tunnuslukuja.....	22
4.3	Velkaantumisen tarkastelua	23
4.4	Talousohjelma 2024-2026	24
5	KAUPUNKIKONSERNI	25
5.1	Omistajaohjaus	25
5.2	Yhtiökohtaiset omistajakortit	26
6	TE-PALVELUT	28
7	VUODEN 2024 ARVIOINNIN KÄSITTELY	31
	ALLEKIRJOITUKSET	37

Kuvat: Kokkolan kaupungin kuvapankki, tarkastuslautakunnan jäsenten omat kuvat

1 PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Kaikessa kunnallisessa toiminnassa on hyvä pysähtyä ajoittain muistuttamaan itseämme siitä, miksi tätä työtä tehdään. Kaupungin palvelut, päätökset ja resurssit ovat olemassa kuntalaisia varten — kokkolalaisten arjen, hyvinvoinnin ja tulevaisuuden turvaamiseksi. Tämä on se perustavanlaatuisen lähtökohta, johon kaiken toiminnan tulee perustua. Parhaimmillaan kunnallinen päätöksenteko näkyy ihmisten elämässä konkreettisesti: toimivina palveluina, turvallisena elinympäristönä ja mahdollisuuksina, joita ei muualta löydy.

Kokkolan kaupungin tilikauden tulos kääntyi vuonna 2025 ylijäämäiseksi 4,7 miljoonalla eurolla. Kaupunkikonsernin tulos oli vieläkin vahvempi, 11,6 miljoonaa euroa positiivinen. Parannus edellisvuoteen on merkittävä — yhteensä 9,1 miljoonaa euroa — ja se kertoo siitä, että talousohjelman toimenpiteillä on ollut vaikutusta. Tätä kehitystä on syytä arvostaa ja sen eteen tehdystä työstä kiittää kaupungin henkilöstöä ja viranhaltijoita.

Myönteisestä tuloskehityksestä huolimatta kaupungin taloudellinen tilanne vaatii jatkuvaa tarkkaavaisuutta. Kaupunkikonsernin velka- ja vuokravastuut olivat vuoden 2025 lopussa 12 850 euroa jokaista asukasta kohti, ja Kokkola on jo nyt yksi Suomen velkaantuneimmista kunnista. Kaupunginjohtaja on arvioinut veronkorotuspaineen nousevan jopa 1,5 prosenttiyksikköä vuoteen 2030 mennessä, ellei talouden rakenteeseen tehdä korjaavia toimenpiteitä. Investointitarpeita on lähivuosina edelleen runsaasti, mutta niiden rahoittaminen edellyttää tarkkaa harkintaa ja priorisointia.

Tarkastuslautakunta katsoo, että talouden pitkäjänteinen tasapainottaminen on tällä valtuustokaudella keskeisimpiä tehtäviä. Kyse on ennen kaikkea vastuunkannosta tulevia sukupolvia kohtaan. Velkaantuminen, joka jatkuu hallitsemattomana, kaventaa väistämättä tulevien vuosien liikkumavaraa ja heikentää kykyä tuottaa niitä palveluita, joita kokkolalaiset tarvitsevat. Ennakoiva ja rohkea päätöksenteko on tässä tilanteessa sekä taloudellisesti että inhimillisesti vastuullista.

Kokkolan kaupunkistrategiaan on kirjattu tavoite lapsimyönteisestä kunnasta. Tarkastuslautakunta pitää tätä arvona, joka ansaitsee tulla näkyväksi myös käytännön tasolla. Lapsimyönteisyys tarkoittaa, että lasten ja nuorten hyvinvointi otetaan huomioon konkreettisissa päätöksissä — niin palveluiden suunnittelussa, tilojen käytettävyydessä kuin harrastamisen edellytysten turvaamisessa.

Matalan kynnyksen liikunta- ja harrastusmahdollisuudet ovat investointi, jonka vaikutukset näkyvät sekä yksilöiden hyvinvoinnissa että pidemmällä aikavälillä myös kaupungin taloudessa. Tarkastuslautakunta kannustaa kaupunkia etsimään aktiivisesti keinoja, joilla strateginen tavoite muuttuu arjessa näkyväksi toiminnaksi.

Maailmantalouden epävarmuus jatkuu ja geopoliittinen tilanne heijastuu myös suomalaisten kuntien toimintaympäristöön. Huolimatta haasteista Kokkola on edelleen merkittävä investointi- ja kasvualue, jonka elinvoima ja sijainti tarjoavat vahvan pohjan tulevaisuuden rakentamiselle. Tätä vahvuutta tulee vaalia ja hyödyntää määrätietoisesti.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2025 aikana 15 kertaa. Tarkastelun painopisteinä olivat kaupunkistrategian toteutuminen, talouden tasapaino ja kestävyys, konserniohjaus sekä toimialojen tavoitteiden toteumat. Toivottavasti arviointikertomus palvelee valtuutettuja ja viranhaltijoita päätöksenteossa ja kaupungin toiminnan kehittämisessä.

Kokkolassa 21.5.2026

Patrik Friis

Patrik Friis

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunnan tehtävistä säädetään Kuntalain pykälissä 121 § ja 84 §. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa. Tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista ja voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taaseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta valvoo myös sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tietoon. Vuoden 2025 arviointikertomus on vuosiksi 2025–2029 valitun tarkastuslautakunnan ensimmäinen.

Tarkastuslautakunnan jäsenet valtuustokaudella 2025 – 2029

JÄSEN	VARAJÄSEN
Patrik Friis (pj)	Kauko Kivilehto
Merja Kivelä (varapj)	Miika Savola
Jani Andersson	Katja-Maaria Kaakinen
Säde Hotakainen	Minna Roukkio-Taipale
Jaana Pikkarainen-Haapasaari (8.12.2025 asti)	Marjut Ilola (8.12.2025 asti)
Marjut Ilola (8.12.2025 alkaen)	Sanna Koivisto (8.12.2025 alkaen)
Tomi Kivelä	Pekka Puolimatka
Roy Pietilä	Anette Johansson
Hannele Zitting	Lennart Store

Esteellisyydet arviointityöhön ja arviointikertomuksen laadintaan nähden:

- Jani Andersson: Kokkolan Talohoito Oy hallituksen jäsen, Kokkolan Vuokra Asunnot Oy hallituksen jäsen, Nuorisokeskus Villa Elba Oy hallituksen jäsen
- Patrik Friis: Soiten aluehallituksen varajäsen
- Marjut Ilola: Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän yhtymähallituksen varajäsen
- Merja Kivelä: Maakuntahallituksen jäsen
- Tomi Kivelä: Soiten aluehallituksen varajäsen

Tarkastuslautakunnan kokouksissa valmistelijana ja sihteerinä on toiminut sisäinen tarkastaja Mia Försti.

Kaupungin ja tytäryhteisöjen tilintarkastusyhteisönä toimii KPMG Oy Ab. Vastuullisena JHT-tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Elina Pesonen ja hänen varahenkilönään toimi HT, JHT Martin Slotte. Tilintarkastustiimissä ovat lisäksi työskennelleet JHT, KHT Heidi Alahäivälä sekä avustavia tarkastajia. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelman ja vuosittaisen työohjelman toteutumisesta sovitun mukaisesti. Tilintarkastaja on myös tarvittaessa osallistunut tarkastuslautakunnan kokouksiin ja arviointikäynteihin.

Kuvassa Tarkastuslautakunta: (vasemmalta ylhäältä) Roy Pietilä, Mia Försti (siht.), Patrik Friis (pj), Tomi Kivelä, Jani Andersson, Merja Kivelä, Marjut Ilola, Hannele Zitting ja Säde Hotakainen

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminta vuonna 2025

Tarkastuslautakunnan työ on toteutunut toimintakauden arviointisuunnitelman 2025–2029 ja sitä tarkentavan vuosittaisen työohjelman mukaisesti. Arvioinnin painopistealueet vuodelle 2025 olivat kaupunkirakennelautakunnan ja rakennus- ja ympäristölahtakunnan alaiset tehtäväalueet, Kokkolan Vesi liikelaitos sekä ympäristöterveyslautakunta. Vuosittain arvioidaan talouden toteumaa, toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä kaupungin strategian huomiointia.

Kokouksissaan tarkastuslautakunta kuuli kaupunginjohtajaa ja talousjohtajaa aiheina mm. talouden ja toiminnan tavoitteiden toteumat, talousohjelma 2024-2026 sekä tilinpäätös 2025. Muina asiantuntijoina kuultiin mm. kehitysjohtajaa, henkilöstöjohtajaa, työsuojelupäällikköä, strategiapäällikköä,

controlleria, terveysvalvonnan johtajaa, kaupunkiympäristöjohtajaa ja useita eri kaupunkirakennelautakunnan ja rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisten tehtäväalueiden päälliköitä ja luottamushenkilöjohtoa sekä useiden kaupungin tytäryhteisöjen toimitusjohtajia. Esittelyiden aiheina olivat mm. kaupungin tytäryhteisöt ja niiden toiminta, sisäinen valvonta ja riskienhallinta, kasvuohjelma ja yhteistyö alueen yrittäjien kanssa sekä strategiaan, työhyvinvointiin, rakennusvalvontaan ja kaupunkitoimitiloihin liittyvät asiat.

Vuosittaisella vierailulla liikelaitos Kokkolan Vedellä kuultiin vesilaitosjohtajaa sekä vesilaitosjohdokunnan varapuheenjohtajaa vesihuoltolaitoksen tehtävistä ja vastuista, ajankohtaisista hankkeista, varautumisesta, talouteen liittyvistä asioista, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Tarkastuslautakunta vieraili myös uusissa terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon tiloissa kuullen esittelyn ympäristöterveyshuollon tehtävistä, tavoitteista sekä terveydensuojelulain ja eläinlääkintähuoltolain uudistuksista.

2.2 Arviointiprosessi ja tietolähteet

Valtuustokausittainen arviointisuunnitelma ja sitä tarkentava vuosittainen työohjelma toimivat arviointityön runkona. Arviointityön tietojen hankinta ja selvitykset pohjautuvat asiantuntijakuulemisiin ja arviointikäynteihin. Tietolähteinä toimivat edellä mainitun lisäksi tilinpäätös, toimintakertomus, henkilöstökertomus ja toimielinten päätöksenteko. Toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa tietolähteitä ovat mm. työhyvinvointikyselyn tulokset sekä kuntalaiskyselyjen, yrittäjäkyselyn ja muiden kyselyiden tulokset. Käytännön arviointityötä lautakunta tekee myös työpareittain seuraten eri toimialojen tavoiteasettelua ja päätöksentekoa.

Tarkastuslautakunnalla on kuntalain (124.1 §) mukaan oikeus saada tietoja salassa pidettävistä asioista, mikäli se katsoo ne tarpeelliseksi arviointitehtävän hoitamiseksi. Tarkastuslautakunnan tulee tehdä asiasta päätös. Tietojensaantioikeus koskee vain kunnan hallussa olevia asiakirjoja. Tarvittaessa kunta voi käyttää omistajanvaltaa tarpeellisten asiakirjojen saamiseksi tytäryhteisöiltä. Tietojensaantioikeus tarkastuslautakunnalla on toimieliimenä, eli yksittäisellä jäsenellä ei ole oikeutta saada salassa pidettävää tietoa kunnan muilta viranomaisilta muutoin kuin lautakunnan tekemän

päätöksen perusteella. Tarkastuslautakunnan yksittäiseen jäseneseen sovelletaan kuntalain 83 §:n mukaista luottamushenkilöitä koskevaa tietojensaantioikeutta. Tarkastuslautakunnan jäsen ja samoin tilintarkastaja toimivat virkavastuulla, joten heillä on velvollisuus pitää salassa ne tiedot, jotka he säännöksen nojalla ovat saaneet.

Arviointitoiminta voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen, joista keskeisin on tavoitearviointi. Toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi painottuu mm. taloudellisuuden, tuottavuuden ja laadun tarkasteluun. Talouden tasapainottamisen arviointiin joudutaan tilanteessa, jossa kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää. Osa arviointityötä on myös jälkiarviointi, joka perustuu kaupunginhallituksen antamaan vastineeseen arviointikertomuksesta.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Kertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointikertomus on tarkastuslautakunnan käsitys siitä, kuinka kunnan tilivelvolliset ovat onnistuneet valtuuston tahdon toteuttamisessa.

3 STRATEGIA JA TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

- Uuden strategian 2026-2029 tavoitteena on, että Kokkola on kaupunki, jossa ihmiset viihtyvät, yritykset menestyvät ja kaupunki kehittyy kestäväällä tavalla nyt ja tulevaisuudessa. Strategialla tavoitellaan visiota vuodelle 2040, jonka mukaan Kokkola on rohkeasti kasvava ja elämyksellinen merikaupunki, jossa arki on kaikille sujuvaa ja turvallista. Elinvoimamme kumpua yhteisöllisyydestä, toimeliaisuudesta sekä luottamuksesta tulevaisuuteen. –

Kaupunkistrategia on valtuustokauden keskeisin dokumentti. Se kertoo mihin suuntaan kaupunkia halutaan kehittää ja mitkä teemat ovat tärkeimpiä tällä valtuustokaudella. Kaupunginvaltuusto valmisteli uutta strategiaa syksyn 2025 aikana siten, että hyväksyi uuden kaupunkistrategian seuraavalle neljälle vuodelle 2.2.2026 kokouksessaan. Strategia valmisteltiin osallistaen kaupungin henkilöstöä, asukkaita, yrittäjiä ja muita sidosryhmiä erilaisilla seminaareilla, kyselyillä ja sidosryhmätaapaamisilla. Strategiaa jalkautetaan henkilöstölle työpajojen avulla siten, että esihenkilöt vastaavat niiden toteuttamisesta yhteisen ohjeistuksen mukaisesti.

Uuden kaupunkistrategian painopisteet jatkavat pitkälti edellisten strategiakausien linjauksia. Yritysyhteistyö, elämyksellisyys ja lapsimyönteisyys ovat olleet kaupungin kehittämisen painopisteinä jo edellisillä kausilla. Uutena painopisteenä strategiaan on nostettu kuntalaisten sujuvat palvelut ja kestävä toimintatapa, jonka toimenpiteet kytkeytyvät tiiviisti asukkaiden arkeen ja tulevaisuuteen. Näiden lisäksi strategiassa linjataan myös kestävä kuntatalouden ja hyvinvoivan henkilöstön tavoitteet ja toimenpiteet.

Kaupungin strategian tavoitteet määritellään strategiakausittain ja niitä tarkastellaan talousarvion laadinnan yhteydessä. Kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista seurataan osavuosisikatsausten, tilinpäätöksen ja henkilöstöraportin yhteydessä. Lisäksi palvelukokonaisuuksille, liikelaitokselle ja tytäryhteisöille asetetaan talousarviovuosittain yleiset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan tilinpäätösten yhteydessä. Strategiassa on linjattu valtuustokauden mittarit, joiden avulla seurataan strategian toteutumista, osa mittareista raportoidaan vuosittain ja osa raportoidaan strategian väliarviointin ja loppuarviointin yhteydessä (tyytyväisyys kaupungin yritysystävällisyyteen, kuntalaisten palvelutyytyväisyyskysely, kaupunkikuvatutkimus).

3.1 Valtuustokauden kokonaistavoitteet ja mittarit

Meillä on laajempi horisontti 2022–2025 kaupunkistrategiaa toteutettiin vielä vuoden 2025 aikana, vaikka uusi valtuustokausi alkoi jo kesällä 2025. Myös vuoden 2026 talousarvio on valmisteltu 2025 lopussa päättyneen strategian tavoitteiden mukaisesti. Päättyneestä strategiakaudesta laaditaan laajempi loppuarviointi ja yhteenveto kevään 2026 aikana.

Strategiassa oli linjattu kaupunkikehittämisen pidemmän aikavälin tavoitteet ja niille valtuustokauden keskeiset menestystekijät. Strategian linjauksia tarkennettiin strategiaa tukevissa kehittämissuunnitelmissa. Päättyneen strategiakauden tavoitteiden osalta määriteltiin valtuustokauden mittarit, joiden avulla on voitu arvioida asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Mittareita on tarkasteltu

strategiakauden aikana vuosittain toteutunut / ei toteutunut periaatteella.

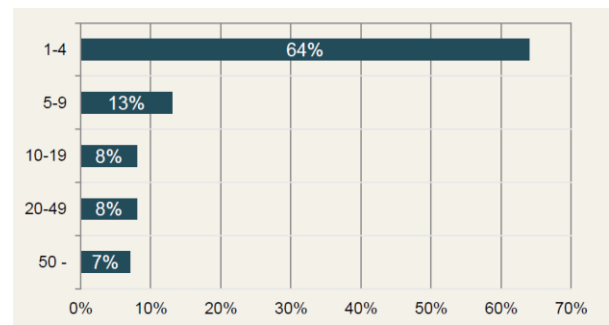
Seuraavassa taulukossa tarkastellaan asetettujen kokonaistavoitteiden toteumia vuoden 2025 lopulla, kun kyseinen strategiakausi päättyi:

Strategian tavoitteet	Toteutunut	Ei toteutunut
Yrittäjien tyytyväisyys kaupungin yrittäjystävällisyyteen, tavoite 4		2025: 3,1 2024: 2,9
Kuntalaisten tyytyväisyys palveluihin, tavoite 3,5	x	
Kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alan ammattilaisten tyytyväisyys toiminnan edellytyksiin	x	
Positiivinen väestönkasvu	x	
Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen. Lähtötasona vuoden 2007 taso, tavoite vuodelle 2030 vähennys -80 % ja hiilineutraalisuus vuonna 2035	x	
Velat ja vastuut / asukas, ei kasva kasvukaupunkien keskiarvoa nopeammin		tieto ei vielä saatavilla
Vuosikate ylittää poistot vuosittain 20 %:lla	x	
Kokonaisveroasteen keventäminen strategiakaudella 2022- 2025		korotettiin 0,3 %
Omavaraisuusasteen nostaminen 45 %:iin (konserni 35 %)		kaupunki ja liikelaitos: 42,6 % konserni: 32,8 %
Konserniyhtiöiden määrä vähenee 5-7 kpl strategiakaudella	x	
Työntekijäkokemuksen mittaaminen, eNPS -indeksi (suosittelevuusindeksi), tavoite: yli 20	x	
Työmarkkinatuen sakkomaksujen pieneneminen, tavoite - 10 % vuositasolla		luku ei vertailukelpoinen

Yrityskysely toteutettiin loka-marraskuussa 2025 webropol-kyselynä. Kysely lähetettiin sekä suora-postituksina että KOSEKn uutiskirjeiden

yhteydessä yhteensä neljä kertaa noin 2 700-3 000 kokkolalaiselle yritykselle. Lisäksi kyselystä viestitettiin kaupungin ja KOSEKn sosiaalisen median kanavissa ja yrittäjien aamukahvi -tilaisuuksissa. Strategian tavoitteena oli saavuttaa tavoitearvo 4 (asteikolla 1-5), mutta sitä ei tavoitettu.

Vastauksia kyselyyn saatiin 171 kpl (2024 vuonna 249 kpl). Vastaaajien yrityksen kotipaikka sijaitsee 98 % Kokkolassa. Eniten vastauksia saatiin tukku- ja vähittäiskaupan alalta (14 %) ja vähiten hallinto- ja tukipalvelutoiminta sekä rahoitus- ja vakuutus toiminta aloilta (2-3 %). Alla olevasta kuvasta näkyy vastaajayritysten henkilöstön määrät:

Keskimäärin yrittäjien tyytyväisyys kaupungin yrittäjystävällisyyteen nousi hieman ollen 3,1 (2,9 vuonna 2024). Mikroyritysten kohdalla se oli 3,1 (2,8 vuonna 2024) ja suurimpien yritysten kohdalla 3,6 (3,7 vuonna 2024). Kaikilla muilla alle 50 henkilöä työllistävillä yrityksillä tyytyväisyys kaupungin yrittäjystävällisyyteen oli tasolla 2,1-3,9.

Tyytyväisyys KOSEKn palveluihin oli sama kuin edellisenä vuonna eli keskimäärin 3,7. Tässäkin suurimmat yritykset olivat tyytyväisimpiä antaen arvosanan 4,1 (5,0 vuonna 2024). Pienemmillä yrityksillä luku oli 3,0-3,9 välillä.

Kaupungin ja KOSEKn elinkeinoelämää edistävien palvelujen osalta vastaajat olivat keskiarvoa tyytyväisempiä mm:

- vesihuollon palveluihin
- KOSEKn uusyritysneuvontaan
- yrittäjille suunnattujen verkostoitumistilaisuuksien määrään
- kaupungin ja KOSEKn viestintään
- liikenneyhteyksien toimivuuteen
- toimivien yritysten neuvontapalveluihin

Alle keskiarvon arvosanan saivat:

- tonttitarjonta ja kaavoittaminen
- toimitilojen saatavuus
- osaavan työvoiman saatavuus

Kolme tärkeintä kehittämiskohdetta elinkeinoelämän näkökulmasta vuosille 2026-2027 olivat:

- o kaupallisen keskustan kehittäminen
- o lupaprosessien sujuvuus
- o kaupungin ja yritysten välisen viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen

Yrityskyselyn tulokset on käyty läpi sidosryhmä-keskusteluissa, Kokkolan alueella toimivien yrittäjäjärjestöjen puheenjohtajien kanssa sekä yrittäjien aamukahvi -tilaisuudessa. Kyselyn tuloksia hyödynnetään kaupungin yrittäjyystävällisyyden kehittämisessä.

Kuntalaisten palvelutyytyväisyyskysely toteutettiin 2.12.2025 - 4.1.2026 välisenä aikana. Sähköisen kyselylomakkeen lisäksi kyselyyn oli mahdollista vastata myös paperilomakkeella kirjastoissa. Kysely toteutettiin kolmella kielellä (suomi, ruotsi, englanti). Vastaajamäärä hieman pieneni edellisvuoteen verrattuna ollen nyt 1 264 henkilöä (1 391 hlöä vuonna 2024), mutta tyytyväisyys palveluihin nousi hieman ollen 3,6 (3,58 vuonna 2024). Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska vuonna 2025 uutena palvelukokonaisuutena mukana oli myös työllisyyspalvelut. Strategiassa oleva tavoite 3,5 toteutui.

Vastaajista 67,5 % oli naisia ja eniten vastauksia saatiin ikäluokasta 26-45 vuotta (39 %). Vastaajien asuinpaikkana oli Kokkola 87 %:lla. Tyytyväisimpiä vastaajat olivat edellisvuoden tapaan mm. kirjastopalveluihin (4,4), vedenjakelun toimivuuteen (4,4), esiopetukseen (4,2), perusopetukseen (1-6 luokat 4,1; 7-9 luokat 4,0), lukiokoulutukseen (4,0) ja Kokkolan seudun opistoon (4,0). Eniten kehitettävää nähtiin teiden ja katujen hoidossa (2,9) ja rakennusvalvonnassa (3,0).

Ensimmäistä kertaa arvioitava työllisyyspalvelut sai keskiarvoksi 3,4. Tyytyväisyys joukkoliikennepalveluiden oli noussut jonkun verran ollen nyt 3,2 (2,6 vuonna 2024). Myös tyytyväisyys eläinlääkäripalveluihin oli noussut ollen nyt 3,5 (3,1 vuonna 2024). **Kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alan toimijoiden tyytyväisyys** toiminnan edellytyksiin toteutui keskiarvolla 3,95 (kyselyyn vastasi 54 henkilöä).

Positiivinen väestönkasvu ei toteutunut vuonna 2025, mutta kokonaisuudessaan strategiakauden positiivinen väestönkasvutavoite saavutettiin. Kokkolan väkiluku oli 31.12.2025 tilastokeskuksen tiedon mukaan 48 338 henkilöä (48 367 vuonna 2024). Seuraavassa taulukossa

väestönmuutoksen toteumia Kokkolassa. Luonnollinen väestönkasvu on hiipunut ja syntyneitä on nyt vähemmän kuin kuolleita. Kuntien välinen nettomuutto kertoo siitä, kuinka paljon Kokkolasta suuntautuu muualle Suomeen verrattuna siihen, kuinka paljon Kokkolaan muutetaan Suomen muista kunnista. Kokkolassa negatiivinen nettomuutto johtuu pitkälti siitä, että nuoret muuttavat Kokkolasta pois opiskelemaan suurimpiin yliopisto-kaupunkeihin ja maahanmuuttajat vaihtavat usein paikkakuntaa.

Väestönmuutos Kokkola	2021	2022	2023	2024	2025
Luonnollinen väestönlisäys (syntyneet-kuolleet)	63	-43	-57	-30	-59
Kuntien välinen nettomuutto	-84	-43	-6	-244	-333
Nettomaahanmuutto	153	197	352	351	383

Sykkeen Alas-laskentamenetelmällä (Hinku-laskenta) vuoden 2023 ennakon mukaan **CO2 päästöt** olivat 6,2 t. / asukas. Vuonna 2007 päästöt olivat 12,5 t. CO2/asukas ja 2024 vuonna 6,4 t. CO2/asukas. Vertailun lähtötasona on vuoden 2007 lähtötaso, tavoitteena vuodelle 2030 on vähennyksenä -80 % ja hiilineutraalisuus vuonna 2035.

Velat ja vastuut/asukas ei kasva kasvukaupunkien keskiarvoa nopeammin tavoitetta ei voitu vielä raportoida, koska tilinpäätöshetkellä kuntien 2025 keskimääräistä lukua velkojen ja vastuiden osalta ei ollut vielä saatavilla. Kaupungin ja liikelaitoksen vuoden 2025 velat ja vastuut olivat 8 009 euroa/asukas. Konsernin osalta 12 850 euroa/asukas. Vuonna 2024 luvut olivat: Kokkolan kaupunki 6 435 euroa (ka. 4 841 euroa) ja konserni 10 494 euroa (ka. 8 337 euroa).

Vuosikate ylittää poistot vuosittain 20 %:lla tavoite toteutui. Kaupungin ja liikelaitoksen osalta vuosikatteella kyettiin kattamaan kaikista poistoista 123,7 % (89,3 % vuonna 2024). Konsernin osalta vuosikatteella kyettiin kattamaan kaikista poistoista 129,9% (110,1 % vuonna 2024).

Vuoden 2025 aikana **kokonaisveroastetta** korotettiin 0,3 % eli tavoite kokonaisveroasteen keventämisestä ei toteutunut. Kaupungin ja liikelaitoksen osalta **omavaraisuusasteen nostaminen 45**

%:iin (konserni 35 %) tavoite ei toteutunut jäaden 42,6 %:iin. Konsernin osalta ei myöskään päästy tavoitteeseen 32,8 %:lla.

Tavoitteeseen **konserniyhtiöiden määrä vähennee** 5-7 kpl strategiakaudella päästiin, sillä koko strategiakauden aikana konserniyhtiöiden määrä väheni 8 kappaleella, vaikka vuonna 2025 konserniyhteisöjen määrä kasvoikin yhdellä osakkuusyhteisöllä.

Työhyvinvointikyselyssä työntekijäkokemusta mitattiin suositteluindeksillä (**eNPS-indeksi**), jota käytetään Kokkolan kaupunkistrategiassa työntekijäkokemuksen mittarina. Vuoteen 2025 mennessä tavoitelukuna oli yli 20. ENPS mittaa työntekijöiden sitoutumista työnantajaan, sekä heidän tyytyväisyyttään organisaatioon ja sen kulttuuriin. Kuinka todennäköisesti työntekijä suosittelisi nykyistä työpaikkaansa tuttavalleen? Tavoitteeseen päästiin eNPS tuloksen noustessa 21:een (eNPS 12 vuonna 2020 strategiakauden alkaessa).

Työmarkkinatuen sakkomaksujen pienenemisen tavoite - 10 % vuositasolla ei toteutunut, mutta työllisyysalueuudistus ja työmarkkinatuen kuntaosuuden uudistus vaikuttivat siihen, että luku ei ole vertailukelpoinen edellisten vuosien vastaavien lukujen kanssa. Vuoden 2025 osalta työmarkkinatuen kuntaosuus oli 5 433 042 euroa (3 287 881 euroa vuonna 2021).

HUOMIOITA:

Uuden strategian valmistelussa on hienosti osallistettu niin kuntalaisia, luottamushenkilöitä, henkilöstöä kuin myös muita sidosryhmiä.

Strategian tavoitteita tulee pitää esillä myös myöhemmin strategiatyöpajojen jälkeen koko organisaatiossa, jotta ne ovat mukana työntekijätasolla jokapäiväisessä toiminnassa. Lähiesihenkilöillä on tässä suuri vastuu. Esihenkilöiden rooli strategian jalkauttamisessa nousee strategian loppuarvioinnissa selkeänä kehittämiskohteenä esiin.

KYSYMYKSIÄ:

Kuinka huolehditaan siitä, että strategian tavoitteet saadaan koko henkilöstön jokapäiväiseen työhön mukaan?

Kehittämishojelmien viivästyminen on strategian 2022-2025 loppuarvioinnissa nostettu kehittämiskohteeksi, osa ohjelmista valmistui myöhässä ja niiden ohjausvaikutus jäi vähäiseksi. Miten uudella strategiakaudella varmistetaan, että kehittämishojelmat valmistuvat ajallaan?

Mitä toimenpiteitä voisi tehdä sen eteen, että yrittäjätyytyväisyyskyselyyn vastattaisiin kattavammin? Sen lisäksi, että jatkossa kysely tehdään kahden vuoden välein?

3.2 Tavoitteiden toteumat toimialoitain

Kaupunginhallituksen alaiset vastualueet

Kaupunginhallituksen alaiset vastualueet pysyivät kokonaisuutena talousarviossa. Toimintakulut olivat vuonna 2025 yhteensä 27,5 milj. euroa (23 milj. euroa vuonna 2024) ja toimintatuotot yhteensä 9 milj. euroa (7,4 milj. euroa vuonna 2024).

Kaupunginhallituksen alaisilla tehtäväalueilla suurin osa kaupunkistrategian yleisistä tavoitteista toteutuivat. Tilikaudella 2025 **kaupungin johtamisen** vastualueella oli käyttöomaisuuden myyntivoittoja yhteensä 3,87 milj. euroa ja ne muodostuivat pääasiassa eri alueiden tonttikaupoista. Taikustappiota realisoitui tänä vuonna yhteensä 0,33 milj. euroa Lakea Oy:n konkurssin seurauksena.

Asianhallintajärjestelmän koordinoinnin osalta perustettiin työryhmä, joka aloitti toimintansa **kaupunginkanslian** alaisuudessa. Asiakaspalvelun osalta toimintaa tehostettiin mm. digipalveluja lisäämällä. Kunta- ja aluevaalit toimeenpantiin kaupunginkanslian koordinoimana ja luottamushenkilöiden perehdytys toteutettiin koko kaupunkiorganisaation osalta. Uusi valtuustokausi alkoi 1.6.2025.

Vuosi 2025 piti sisällään **talous- ja tietohallintopalvelut** toimialalla kehittämistoimia ja toimintavarmuuden vahvistamista mm. organisaatiota uudistamalla ja prosesseja sekä toimintamalleja modernisoimalla samalla, kun taloudellinen toimintaympäristö jatkui haastavana. **Taloushallintopalveluissa** keskityttiin digitaalisten ratkaisujen ja automaation hyödyntämiseen sekä resurssien tehokampaan kohdentamiseen. Lisäksi talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessia kehitettiin ja yhtenäistettiin läpi koko kaupunkiorganisaation. **Tietohallintopalveluissa** organisaatiouudistuksen tavoitteena oli selkeyttää rooleja, vahvistaa kriittisiä osaamisalueita ja varmistaa toiminnan rakenteellinen valmius tuleviin palvelutarpeisiin. Tietoturvaan ja tietosuojaan panostettiin erityisesti, ja vuoden aikana edettiin palvelin- ja verkkoympäristöjen uudistuksissa, pilvipalvelujen hyödyntämisessä sekä digitaalisten palveluiden kehittämisessä. **Hankintapalveluissa** painotettiin strategisen hankintaohjauksen vahvistamista sekä hankintaprosessien kehittämistä. Hankintojen tavoitteena oli edistää kaupungin elinkeino-, työllisyys- ja vastuullisuustavoitteita tehostamalla varojen käyttöä sekä kasvattamalla tarjousten määrää kilpailutuksissa. Tarjousten määrän keskiarvo kasvoikin, vuonna 2025 oli 4,88 tarjousta/kilpailutus, kun luku vuonna 2024 oli 3,98. Lisäksi vastuualue valmistautui mahdolliseen hankintalain uudistukseen, joka voi koskea laajasti kaupungin palveluiden järjestämistapoja ja hankintaprosessien rakenteita. Hankintapalveluiden henkilöstöä tuettiin edelleen hankintaohjeiden jalkauttamisessa ja osaamisen vahvistamisessa erityisesti kilpailutusten suunnittelussa, toteutuksessa ja sopimushallinnassa.

Elinkeinot ja kaupunkikehitys vastuualueella laadittiin uusi kaupunkistrategia. Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian kokouksessaan 2.2.2026. Kuntavastinrahoituksen osalta vuonna 2025 hakemuksia saapui 17 kappaletta, joista myönteisiä päätöksiä tehtiin 11 kappaletta. Merkittävimmät hankkeiden toteuttajat olivat Centria ammattikorkeakoulu sekä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä. Kokkolan kaupungin rahoitusosuus oli keskimäärin 9,15 %. Kokkolaworks joulukampanja

toteutettiin vuoden 2025 lopussa. Kokkolaworks on markkinointikampanja, jolla Kokkolan seudun työmahdollisuuksia ja elämänmenoa tehdään tutuksi kaikille. Kasvuohjelman toimenpiteistä toteutettiin kasvuskenaarioiden ja elinvoimalupauksen laadinta sekä innovaatioekosysteemin toimintamallin kehittäminen. Kesäkuussa julkaistiin Origin by Oceanin tehdashankeen sijoittuminen Kokkolaan.

Vuonna 2025 **henkilöstöpalveluiden** toiminnassa painottuivat esihenkilötyön tuki sekä olemassa olevien toimintamallien vakiinnuttaminen. Työterveyshuollon toimintamallien ja niihin liittyvien kustannusten kokonaisvaltainen tarkastelu oli keskeisenä painopisteenä. Työkykyjohtamisen järjestelmän käyttöä ja toimintatapoja juurrutettiin osaksi arjen johtamista, mikä näkyi selvästi vähentyneinä sairaspoissaoloina. Vuoden aikana kehitettiin rekrytointi- ja perehdytysprosesseja yhtenäisten toimintamallien parantamiseksi. Anonyymejä rekrytointeja toteutettiin strategiakaudella 44 kappaletta (tavoitteena 30 kpl). Työhyvinvointikysely uudistettiin kokonaisuudessaan. Lisäksi toteutettiin KVTESin palkkausjärjestelmän uudistus.

Kaupungin **sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan** ohjausryhmä arvioi kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tasoa ja kehittämistarpeita. Ohjausryhmä kokoaa palvelukokonaisuuksien, liikelaitoksen ja tytäryhteisöiden raportointia riskitiedoista yhteenvetoja, joiden avulla kaupunkikonsernin johto saa tietoa kaupunkiorganisaation merkittävimmistä riskeistä ja riskienhallinnan tasosta. Kokkolan kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta perustuu yleisesti tunnettuun COSO-viitekehukseen. COSO on kansainvälisesti tunnustettu kokonaisvaltainen riskienhallinnan viitekehys, joka integroi riskienhallinnan strategiaan, suorituskykyyn ja päätöksentekoon. Se auttaa organisaatioita tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Lisäksi kaupungilla on käytössään Graniten kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan tarkoitettu työkalu. Vuonna 2025 ei havaittu merkittäviä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteita.

Seuraavassa esimerkkinä Kaupunginhallituksen alaisten vastuualueiden **riskien määrä alueittain**:

Taulukko osoittaa riskien lukumäärät riskialueittain.

Riskialue	0	1	2	3	4	5	Yhteensä
2.1 Strategiset riskit	0	0	0	2	3	0	5
2.2 Taloudelliset riskit	0	0	1	0	0	0	1
2.3 Operatiiviset riskit	0	0	0	7	3	0	10
2.4 Vahinkoriskit	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	1	9	6	0	16

Kaupunginhallituksen alaisten vastuualueiden merkittävimmät riskit liittyvät esimerkiksi aluekehittämiseen, investointeihin sekä hallitusohjelman in-house -omistusosuuden rajoittamisen vaikutuksiin talous- ja tietohallinnon järjestämisessä. Muita riskejä ovat mm. mahdolliset tietoturva- ja tietosuojaloukkaukset sekä virheellinen talousraportointi. Operatiivisiksi riskeiksi koetaan esimerkiksi avainhenkilöiden poissaolot, osaavan henkilöstön saataavuus ja sähkökatkot. Tunnistettujen riskien hallintakeinoja ovat mm. varahenkilöjärjestelyt, tietoturvakoulutukset, teknologian kehittäminen, talousraportoinnin parantaminen ja sopimushallinnan vahvistaminen.

HUOMIOITA:

KokkolaWorks markkinointikampanja on ollut näkyvää ja onnistunutta, paikallista osaamista hyödynnetty hyvin. Kampanja on vaikuttanut positiivisesti mm. työnhakijoiden määrään.

Anonymin rekrytinnin määrän lisääminen yli tavoitellun määrän on ollut positiivista.

KYSYMYKSIÄ:

Miten varmistetaan, että kilpailutukset järjestetään niin, että myös paikalliset pk-yritykset voivat osallistua?

Sivistystoimi

Opetus- ja kasvatustalouden tavoitteena on mahdollistaa laadukas varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio-opetus sekä keskittyä näiden järjestämiseen, oppimisen ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä koulutuksellisen tasa-arvon takaamiseen. Lautakunta ohjaa opetussuunnitelmien toteuttamista, kehittää oppimisympäristöjä ja tukee oppilaiden ja opiskelijoiden laaja-alaista osaamista. Varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus ja lukiokoulutus ovat vastanneet kaupungin lakisääteisten palveluiden järjestämisestä. Kehittämistyötä on tehty arjessa oman toiminnan kehittämisenä sekä erilaisen hankerahoitusten turvin.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen muutos on astunut voimaan 1.8.2025 perusopetukseen ja lukioon. Sen myötä tuen rakenteita ja toimintatapoja on kehitetty sekä tuen oikea-aikaisuuden saamista tarkennettu. Kehittämispäällikön nimike on muutettu Oppimisen tuen päälliköksi. Yksi uusi erityisopettaja on rekrytoitu lukiokoulutukseen.

Niin sanottu kouluruokacase nousi alkusyksyllä voimakkaana. Palautejärjestelmää on kehitetty ja ruokalistalle on palautettu kotiruokatyypisiä ruokia ja lasten toiveita sekä huoltajien palautteita on kuunneltu herkällä korvalla. Tässä kehittämisessä on tehty tiivistä yhteistyötä ruokapalveluiden kanssa.

Kokkolan kaupunki on tehnyt sopimuksen Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän kanssa aikuisten suomenkielisen perusopetuksen järjestämisestä Kokkolassa. Kohderyhmänä on maahanmuuttajat. Kaupunki ei osallistu koulutuksen rahoitukseen. Opetushallitus laati ohjeet puhelimen ja muiden mobiililaitteiden käytön säännöistä kouluihin. Mobiililaitteiden käytön rajoituksia linjattiin (perusopetuslaki 29 §) laissa ja siellä määriteltiin reunaehdot niille tilanteille, missä puhelinta tai muuta mobiililaitetta saa käyttää oppitunnin ja opetuksen aikana. Laki velvoitti opetuksen ja koulutuksen järjestäjät määräämään järjestyssäännöissä omaa toimintaa (säilytys, käyttäminen ym.). Järjestyssäännöt on päivitetty vastaamaan OPH:n linjauksia.

Piispanmäen koulu valmistui ja aloitti toimintansa elokuussa. Uusia hankkeita käynnistettiin mm. Halokarin yhtenäiskoulun ja Kiviniityn päiväkodin osalta.

Kouluterveyskyselyyn oli vastattu hyvin ja sitä kautta on saatu tietoa lasten ja nuorten tilanteista. Hyvinvointikertomukseen otettiin mukaan nostoja kouluterveyskyselystä. Havaintona kouluterveyskyselystä: tyttöjen ahdistuneisuus ja tyytymättömyys elämään on lisääntynyt.

Varhaiskasvatuksessa on myös huonosti voivia lapsia, mikä ilmenee esim. väkivaltaisena käyttäytymisenä ja se kohdistuu jopa hoitohenkilökuntaan. Tämä lisää henkilökunnan kuormittumista ja sairauksia. Opiskeluhuollon sekä perheiden palveluiden kanssa tehtävässä yhteistyössä on kehitettävää.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että oppilas- ja opiskelijamäärien kehitystä tulee seurata aktiivisesti tiukkenevan talouden ja palveluverkon arvioinnin ja kehittämisen näkökulmasta. Lukiokoulutuksessa on varmistettava alueellisen kilpailukykyyn säilyttäminen. Kouluinvestoinneissa tulisi jatkossa kiinnittää entistä tarkemmin huomioita ns. perustason rakentamiseen; välttämällä yli-investointeja ja kalliita ratkaisuja. Koulu- ja päiväkotinvestoinneissa suosittelomme, että keskitytään pedagogisesti laadukkaisiin, teknisiin ja kustannustehokkaisiin vaihtoehtoihin. Lisäksi jatkossa on pidettävä entistä

tarkempaa huolta siitä, että talousarviossa pysytään niin arjen toiminnassa kuin investoinneissa. Jatkossa lisämäärärahaa ei ole entistä tiukemman ajan koittaessa. Lautakunnan työskentely on ollut täsmällistä ja strategista. Erilaisten pedagogisten ratkaisujen edistäminen yhteistyössä on tuottanut tulosta.

Kokkolan seudun opiston toiminta jatkuu vakaana. Opetusta arvioidaan eri asiakasryhmille kohdennetuilla kyselyillä vuosittain, niiden kautta halutaan saada tietoa vapaan sivistystyön ja taitteen perusopetuksen kehittämistä varten. Lisäksi toteutetaan toiminnan itsearviointi sekä kuullaan henkilöstöä mm. kehityskeskusteluiden yhteydessä. Asiakasraadin toiminta on aktiivista. Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamisessa, verkostoyhteistyön lisäämisessä ja tilojen esteettömyydessä on vielä kehitettävää. Myös Pietarsaaresta käy maahanmuuttajia kotoutumiskoulutuksissa Kokkolan seudun opistolla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan toimialan toimintatuotot ylittivät talousarvion 20,1 %:lla. Toimintakateen toteuma oli arvioitua parempi ja jäi ennakoitua vähemmän alijäämäiseksi, mutta heikkeni kuitenkin edellisvuodesta 4,4 % kustannusten kasvun seurauksena.

Kaupunkistrategian mukaiseen elämyksellisyyteen ja innostavaan sekä yhteisöllisyyteen kannustavaan ilmapiiriin pyrittiin toimialalla monipuolisella ja omaleimaisella kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumatarjonnalla. Lautakunnan alaisten vastuualueiden tapahtumatarjontaa ylläpidettiin ja monipuolistettiin, ja monipuolista kulttuurin kansalaistoimintaa tuettiin kohde- ja vuokra-avustuksilla niin kaupungin keskustataajamassa kuin sen ulkopuolella. Kirjastopalveluiden lainaustoiminnan ohella kirjasto toimi aktiivisena tapahtumaympäristönä, minkä lisäksi omatoimikirjastotoimintaa edistettiin. Myös museopalvelut toteuttivat monipuolisesti näyttelyitä ja tapahtumia. Nuorille pyrittiin nuorisotilatoiminnan lisäksi tarjoamaan monipuolista kulttuurista ja liikunnallista toimintaa, kuten rokkikoulun tapahtumia ja vapaamuotoista "höntsä"-liikuntaa. Kaikenikäisten asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä pyrittiin edistämään monipuolisilla liikuntapalveluilla, kuten ohjatuilla liikuntaryhmillä, erityisliikuntakortti-palvelulla ja liikuntaneuvonnalla, tavoitteena tavoittaa erityisesti suosituksiin nähden liian vähän liikkuvia. Liikuntapaikkoja ja retkeilyreittejä kehitettiin esimerkiksi Karhukorvenjärven uimarannan sekä Köykärin kuntoradan perusparannuksilla, Isokarin

esteettömän reitin peruskunnostuksella sekä Rummelön uuden esteettömän lintutornin rakentamisella.

Lapsiystävällisyyteen liittyvissä strategisissa tavoitteissa tärkeässä osassa oli Unicefin lapsiystävällinen kunta -statuksen säilyttäminen ja toimintasuunnitelman toteuttaminen yhdessä Unicefin kanssa, mistä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kertoo toimialan saaneen myönteistä palautetta Unicefiltä. Muutoin toimenpiteiden toteutumista mitattiin muun muassa palvelutyytyväisyyskyselyllä, haettujen ja myönnettyjen avustusten määrillä ja euromäärillä sekä palveluiden kävijä- ja tapahtumaosallistujamääriä seuraamalla. Voidaan todeta, että tavoitteet toteutuivat pääosin asetettujen mittareiden mukaisesti, mistä tarkastuslautakunta haluaa antaa kiitosta. Nuorisopalveluiden osalta talousarvion tavoitteena ollutta nuorisopalveluiden tulevaisuusohjelmaa ei ehditty laatia. Tarkastuslautakunta kehottaa jatkamaan henkilöstön kanssa yhteistyössä laaditun nuorisopalvelujen tulevaisuuskuvaan jalostamista valmiiksi tulevaisuusohjelmaksi tavoitteen mukaisesti.

Kirjasto on kaupungin käytetyin kulttuuripalvelu ja sen palveluun oltiin myös kunnallisista palveluista kaikkein tyytyväisimpiä vuonna 2025. Kokonaislainausmäärät nousivat 2,5 % ja kirjaston omatoimikäynnit nousivat 6 %. Huomionarvoista lasten ja nuorten osalta on kirjaston aktiivinen panostus lasten ja nuorten kirjallisuuden hankkimiseen ja lukemisen edistämiseen, minkä myötä lainausmäärät ovat niiden osalta nousseet arviointijakson aikana 6 %. Tähän tarkastuslautakunta on tyytyväinen.

VesiVeijari ylsi lähes edellisvuoden ennätykseen kävijämäärässä yhteensä 256 680 uintikävijällä. Liikunnan osalta vuosi huipentui Suomen liikkuvien kunta -kilpailun finaaliin, mihin voidaan myös olla tyytyväisiä. Kaupunginteatteri onnistui nostamaan kävijämäärää reilusti yli tavoitteen ja myös museokohteissa oli kiitettävästi kävijöitä.

Tarkastuslautakunnassa huolta herättää erityisesti pääkirjaston suunniteltu pitkä palvelukatko ilmastoinnin remontin vuoksi, VesiVeijarin tulevaisuus ja investointitarpeet sekä kaupunginteatterin tilaratkaisut. Kuntalaisten tasapuolinen pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin tulee turvata myös pääkirjaston palvelukatkon aikana. VesiVeijarin käyttöaste ja sen tärkeys kuntalaisten liikuntapaikkana ja hyvinvoinnin edistäjänä on kiistaton, ja pitkä palvelukatko tulevaisuudessa olisi hyvä pyrkiä välttämään. Kaupunginteatterin tilakysymyksiin tulisi myös löytää ratkaisut.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen vuoden 2025 työhyvinvointikyselyyn saatiin riittävästi vastauksia vastausten arvioimiseen. Vastausten perusteella voi todeta, että vastuutonta käytöstä on havainnut ja kokenut yli puolet vastaajista. Asioihin puuttuminen ja niiden korjaaminen on haastavaa mikäli niitä ei viedä eteenpäin prosessin mukaisesti. Häirintä on ollut pääosin kiusaamista ja ikäsyryntää. Tämä on vaikuttaa myös yleiseen viihtyvyyteen ja eNPS-lukuun, joka vuonna 2025 oli 14.

HUOMIOITA:

Tarkastuslautakunta seuraa työhyvinvoinnin kehitystä.

Strategiakaudella Kokkola -tukea kokeiltiin eri muodoissa. Kokkola -tuen vaikutuksia arvioitiin sekä toiminnallisesta että taloudellisesta näkökulmasta, mutta sillä ei saavutettu tavoiteltuja vaikutuksia ja näin ollen se poistui käytöstä 1.3.2025.

KYSYMYKSIÄ:

Millaisia vaikutuksia Kokkola -tuen poistamisella on ollut varhaiskasvatuksessa?

Miten korvaavat kirjastopalvelut järjestetään pääkirjaston palvelukatkon aikana ja kuntalaisten tasapuolinen pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin turvataan? Miten remontin mahdolliseen pitkittymiseen on varauduttu?

Miten VesiVeijarin käyttöaste ja sen tärkeys kuntalaisten liikuntapaikkana ja hyvinvoinnin edistäjänä huomioidaan hankesuunnittelussa?

Onko kaupungin liikuntapaikat avoimena ja vapaassa käytössä lapsille ja nuorille myös varauksien ulkopuolella? Jos ei niin mitkä ovat perustelut tälle?

Voisiko jatkossa kulttuurilaitosten mittareita enemmän yhtenäistää, jolloin vertailu ja päätöksenteko olisi yhdenmukaisempaa?

Onko selvitetty olisiko mahdollisuutta tarjota liikuntapaikkoja edullisemmilla hinnoilla Kokkolalaisille, esim. kaupunkikortin muodossa.

Kaupunkiympäristö

Kaupunkiympäristön työhyvinvointikyselyn eNPS-luku parani hieman vuonna 2025 sen ollessa -6 (-9 vuonna 2024), mutta edelleen se on huomattavan alhainen verrattuna kaupungin keskiarvoon 21. Työkuormituksen jakautuminen työyhteisössä oikeudenmukaisesti koettiin ongelmallisimpana, samoin toivottiin enemmän kiitosta ja palautetta tehdystä työstä. Vahvuuksina koettiin mm. riittävä osaaminen, turvallinen työympäristö ja esihenkilöt koetaan helposti lähestyttäväksi ja oikeudenmukaisiksi.

Kaupunkirakennelautakunnan sekä Ympäristö- ja rakennuslautakunnan yleisenä tehtävänä on Kokkolan elinvoiman, vetovoiman ja arjen sujuvuuden edellytysten luominen ja ylläpito. Toimintaympäristö on edelleen jatkanut nopeaa muutostaan. Taloudellinen epävarmuus, kustannusten nousu ja työvoiman saatavuushaasteet ovat vaikuttaneet palveluiden järjestämiseen sekä investointikykyyn ja ohjannut investointien tarkempaan kohdentamiseen. Lähivuosina korostuu entisestään tarkka taloudenseuranta.

Kaupunkirakennelautakunnan toimintatuotot ylittyivät (+ 1,2 milj. euroa) ja toimintakulut alittuivat (- 1,35 milj. euroa) verrattuna annettuun talousarvioon. Suuret investoinnit kuten Piispanmäen koulu ja päiväkotit ovat valmistuneet, tulevat investoinnit mm. Halkokarin koulu, Kiviniityn päiväkotit sekä rautatieaseman alue tulevat edelleen vaikuttamaan kaupungin talouteen merkittävästi.

Kaupunkirakennelautakunnan merkittävimmät riskit liittyvät henkilöstön ikääntymiseen, asiakastarpeiden tunnistamiseen sekä maankäytön ja kiinteistökannan pitkäjänteiseen suunnitteluun. Henkilöstöriskit korostuvat erityisesti korkean ikärakenteen vuoksi, mikä lisää sairauspoissaoloja.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomioita myös seuraaviin asioihin:

- Kokkolan kaupunki on luokitellut omistamansa rakennukset kahteen kategoriaan eli pidettäviin ja myytäviin/purettaviin. Tavoitteena on pitää omistuksessa vain sellaiset rakennukset, jotka liittyvät kiinteästi kaupungin omaan toimintaan.
- Korjausvelan absoluuttinen määrä 2025 vuoden lopussa oli n. 54,7 milj. euroa keskimääräisen neliöhinnan ollessa 248 euroa/m². Vastaavan ajankohdan perusrannustarve on puolestaan noin 108,6 milj. euroa ja sen neliöhinta on 491 euroa/m². Vuonna 2024 korjausvelan määrä oli 53,4 milj. euroa.

Rakennus- ja ympäristölautakunta. Vuonna 2025 voimaan tulleen rakentamislain myötä käynnistettiin rakennusjärjestyksen uudistaminen, joka sitoo merkittävästi asiantuntijaresursseja. Lautakunnan talous perustui sopeuttavaan kehukseen, jonka säästötavoite oli sivukuluineen noin 0,85 %. Säästöt kohdistuivat pääosin henkilöstömenoihin ja toteutettiin hallitusti, eikä merkittäviä budjetti-poikkeamia ilmennyt.

Lautakunta käsitteli vuoden aikana ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan toteumaa ja totesi sen jääneen osin vajaaksi henkilöstöresurssien puutteen vuoksi. Resurssivaje tunnistettiin, mutta se ei johtanut vuoden aikana erillisiin korjaaviin päätöksiin. Valvonnan kattavuuden ja priorisoinnin vaikutukset jäivät seurannan varaan.

Kasvaneiden valokuitu- ja tietoliikennekaivuiden johdosta lautakunta hyväksyi yhtenäisen ohjeistuksen laajoihin kaivuutöihin. Samalla purettiin aiempi lainsäädännön vastainen linjaus ja täsmennettiin kunnan toimivallan rajat. Päätös selkeyttää lupakäytäntöjä tilanteessa, jossa kaivuutoiminta on lisääntynyt merkittävästi.

Lautakunnan toimintaympäristö painottui vuoden aikana aiempaa enemmän teknisesti vaativiin ja laajavaikutteisiin asioihin. Pihtinevan tuulivoimahanke edellytti laajaa vaikutusten yhteensovittamista etenkin luontoarvojen kannalta, ja yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä nousivat esiin erityisesti vaikutukset metsäpeuraan. Hycamiten ympäristövaikutusten arviointia koskeva tarveharkinta sekä Umicoren hallinto-oikeuden ratkaisu osoittavat, ettei lautakunnan työ rajoittunut

tavanomaiseen lupakäsittelyyn. Myös helmikuussa käsitelty KSBR Rent Oy:n maa-aineslupa-asia, joka liittyi toteutuneeseen ottamismäärän ylitykseen, havainnollistaa luvituksen, valvonnan ja hallinnollisen reagoinnin limittymistä lautakunnan työssä.

HUOMIOITA:

Tarkastuslautakunta on edelleen huolissaan kaupungin vuokra-asuntotilanteesta.

Rakennusjärjestyksen uudistaminen on käynnistetty ajallaan ja etenee vaiheistetusti. Kyseessä on usean vuoden kokonaisuus, joka sitoo merkittävästi asiantuntijaresursseja.

Valvonnan toteuma jäi osin vajaaksi henkilöstöresurssien puutteen vuoksi. Resurssivaje tunnistettiin, mutta korjaaviin toimenpiteisiin ei vuoden aikana ryhdytty.

Lautakunnan toimintaympäristö on muuttunut aiempaa vaativammaksi. Teknisesti monimutkaiset teolliset hankkeet ja laajavaikutteiset ympäristökysymykset edellyttävät erityisasiantuntemusta ja merkittävää valmistelupanosusta.

KYSYMYKSET:

Millä tavoin varmistetaan, että valvonnan vajaaksi jäänyt toteuma ei muodostu pitkällä aikavälillä riskiksi kuntalaisten oikeusturvan ja ympäristönsuojelun kannalta?

Miten henkilöstöresurssien riittävyys aiotaan turvata tilanteessa, jossa lautakunnan toimintaympäristö painottuu aiempaa enemmän teknisesti vaativiin ja laajavaikutteisiin ympäristöasioihin?

Millä aikataululla rakennusjärjestyksen uudistaminen etenee ja miten varmistetaan, ettei se kuormita liiaksi muuta luvitus- ja valvontatyötä?

Haasteena on edelleen rakennuslupaprosessien sujuvuus, mikä näkyy mm. yrityskyselyn tuloksista. Tämä on myös yksi kaupungin vetovoimatekijöistä. Minkälaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty lupaprosessien sujuvoittamiseksi?

Ympäristöterveydenhuolto

Valtuustokauden vaihduttua Ympäristöterveyslautakunnan uusien jäsenten valinta oli kaupunginvaltuuston käsittelyssä useaan otteeseen syksyn aikana, ja uudet jäsenet saatiin valittua vasta joulukuussa 2025. Tämän vuoksi lautakunta toimi koko arviointijakson ajan edellisen valtuustokauden kokoonpanossa.

Toimialan talouden toteuma muodostui arvioitua alijäämäisemmäksi. Vaikka toimintatuotot kasvoivat 9,2 % vuoteen 2024 verrattuna, kasvu ei ollut riittävä kattamaan toimintakulujen lisääntymistä.

Toimialan osalta kaupunkistrategiaan kirjatut tavoitteet ja vastuualueen toimenpiteet toteutuivat pääosin asetettujen mittareiden mukaisesti. Perhonjokilaakson eläinlääkärikeskus otettiin käyttöön heinäkuussa 2025, tavoitettavuutta koskevien asiakasvalitusten määrä pysyi pienenä (4kpl), valvontasuunnitelman toteutumisaste oli korkea (88 %) ja viennin edellytyksien tarkistaminen ja vientitodistusten antaminen kolmen päivän sisällä ehtojen täytyessä toteutui ilman poikkeamia.

Ympäristöterveyslautakunta mainitsee merkittävimmiksi riskeiksi toimialallaan valvontatehtävien riittämättömään toteuttamiseen sekä henkilöstöön ja talouteen liittyvät haasteet. Puutteet lakisääteisessä valvonnassa voivat johtaa terveys- ja turvallisuusuhkiin, eläinsuojelun heikentymiseen ja viranomaispuuttumiseen. Lautakunta nostaa esiin palvelukykyyn ja talouteen vaikuttavina huomattavina riskeinä työvoiman saatavuuden epäonnistumisen, eläinlääkintähuollon epätasaisen tarjonnan sekä mahdolliset eläinlääkäreiden tulevat palkka- ja työaikamuutokset.

Tarkastuslautakunta jakaa huolen erityisesti työvoiman saatavuuden osalta. Vaikka eläinlääkäripalveluiden sijaisuudet pystyttiin pääosin kattamaan hyvin, oli sijaisista ollut vajetta kesäaikojen ulkopuolella. Poikkeama oli 0,6 htv, kun tavoitteena oli alle 0,4 htv. Palvelukykyyn heikentymisen ohella sijaisten saamisen haasteet ja päivystysten sitovuus aiheuttavat henkilöstölle ylikuormitusta. Tarkastuslautakunta kehottaa seuraamaan henkilöstön työhyvinvointia tarkasti ja on tyytyväinen päätöksestä perustaa toinen klinikkaeläinhoitajan toimi vuodelle 2026.

Ympäristöterveyden työhyvinvointikyselyyn vastanneet olivat havainneet ja myös kokeneet vastuutonta käytöstä. Vuonna 2025 ei ollut koettu häirintää. Ympäristöterveyden eNPS-luku oli 0 vuonna 2025.

HUOMIOITA:

Tarkastuslautakunta jakaa huolen erityisesti työvoiman saatavuuden osalta.

Uudet toimivat tilat ovat vaikuttaneet myönteisesti mm. henkilöstön hyvinvointiin sekä eläinlääkäripalveluiden saatavuuteen.

Tarkastuslautakunta kehottaa seuraamaan henkilöstön työhyvinvoinnin kehitystä tarkasti.

KYSYMYKSET:

Valtuustokauden vaihduttua Ympäristöterveyslautakunnan uusien jäsenten valinta oli kaupunginvaltuuston käsittelyssä useaan otteeseen syksyn aikana, ja uudet jäsenet saatiin valittua vasta joulukuussa 2025. Miten isäntäkunta varmistaa, että tällainen ei tule toistumaan seuraavien vaalien yhteydessä?

Työllisyyspalvelut

TE-palveluiden uudistuksen myötä työllisyysneuvon palvelut siirtyivät kunnille. Keski-Pohjanmaan työllisyyslautakunta vastaa niin Kokkolan kuin Keski-Pohjanmaan muidenkin kuntien työllisyysneuvon lakisääteisistä toiminnoista.

Uuden alun sekä heikohkon työmarkkinatilanteen johdosta toimintaa on sävyttänyt erilaiset haasteet. Yhteistyötä koulutuksen järjestäjien kanssa on lisätty ja Kpedun kanssa on tehty puitesopimus koulutushankinnoista. Sopimuksessa on linjattu työvoimakoulutusten, kotoutumiskoulutusten sekä

työllisyyttä edistävien valmennusten ja palveluiden tuottamisesta. Sopimuksen hinnoittelu on vastannut aiempia opiskelijatyöpäivien hintoja.

Työllisyyspalveluiden toimintasääntö päivitettiin, useita virkoja avattiin ja kotoutumiskoordinaattorin nimike muutettiin kotoutumispäälliköksi.

Asiakasraatitoiminnan käynnistyminen ja suunnittelu on kesken. Tarkastuslautakunta toivoo, että toiminta saadaan käynnistettyä elokuussa 2026. Työllisyyslautakuntaan on toivottu nuorisovaltuuston edustusta. Tällä hetkellä lautakuntaan ei ole kutsuttu nuorisovaltuuston jäsentä. Tarkastuslautakunta suosittelee, että lautakuntaan kutsutaan nuorisovaltuuston jäsen nuorten äänen kuulumiseksi ja osallisuuden lisäämiseksi.

Työllisyyspalveluiden henkilöstön sairauspoissaolot ovat Kokkolan kaupungin suurimpia. Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota henkilöstön sairauspoissaoloihin ja työn kuormittavuuteen.

Työllisyyspalvelut ovat mukana hanketoiminoissa, joiden tavoitteet ovat ns. normaaleja työllisyydenhoidon tehtäviä, jotka ovat ulkoistettu hankkeiden myötä toisaalle. Tarkastuslautakunta ehdottaa, että jatkossa arvioidaan entistä tarkemmin sitä, minkälaisiin hankkeisiin lähdetään mukaan, varsinkin jos hankkeiden tavoitteet sisältävät lakisääteistä työllisyysalueiden toimintaa.

Ohjaamo-toiminta siirrettiin Nuorisopalveluiden alle. Tarkastuslautakunta toivoo, että yhteistyötä sekä Ohjaamo-toiminnan ja Etsivän nuorisotyön kanssa tiivistetään ja asiakasohjauksia tehdään yhdessä asiakaslähtöisesti.

KYSYMYKSET:

Sivulla 30 TE-palvelut osiossa.

Kokkolan Vesi -liikelaitos

Kokkolan Veden tilikauden 2025 tulos kääntyi alkuvuoden tappiosta selvästi paremmaksi: tilinpäätöksessä ylijäämä oli 1,12 milj. euroa eli n. 0,35 milj. euroa budjetoitua suurempi. Toimintatuotot ylittivät budjetin n. 492 000 eurolla johtuen pääosin liittymismaksuista (770 000 euroa, +420 000 euroa yli budjetin). Toimintakulut ylittyivät n. 222 000 eurolla (kunnossapito, ICT, Monetra-siirtymä).

Käyttöomaisuusinvestointien toteuma oli 17,49 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta antaa kiitosta henkilöstön työhyvinvointiin panostamisesta ja on huomionnut tulosten parantuneen jo toista vuotta peräkkäin. Suosittelemme indeksi (eNPS) nousi +20:stä +25:een ja sairauspoissaolot vähenivät. Toimintasäännön ja toimenkuvien päivittämistä jatkettiin.

Patamäen uusi vedenkäsittelylaitos on Kokkolan vesihuollon historian suurin yksittäinen investointi (n. 20 milj. euroa, kapasiteetti n. 15 000 m³/vrk). Käynnistys alkoi marraskuussa 2025, vihkiäiset pidettiin 6.3.2026. Karhinkankaan vedenhankintalupa saatiin toukokuussa 2025. Käyttöön oton yhteydessä toimintamalli muuttuu: ympärivuorokautisesta paikallaolosta siirrytään virka-ajan ulkopuolella etävalvontaan. Etävalvonnan, vasteaikojen ja häiriötilanteiden johtamisen toimivuutta tarkastuslautakunta kehottaa pitämään aktiivisessa seurannassa.

Alueellisesta vesihuoltoyhteistyöstä on käyty alustavia neuvotteluja Kokkolan, Pietarsaaren, Kruunupyyn, Luodon, Pedersören ja Uusikaarlepyyn kesken. Tarkasteltavana ovat varavesiyhteydet, yhteysvesijohdot sekä uusi useampaa kuntaa palveleva pohjavesilaitos Pietarsaaren alueelle ja toinen vesilaitos Karhinkankaalle. Vaihtoehdot, kustannusten jako, omistus- ja vastuurakenteet sekä aikataulu tulee tuoda päätösasiakirjoihin avoimesti ennen sitovia ratkaisuja.

Vesilaitosjohtokunta päätti 18.11.2025 hinnastojen kokonaisuudistuksesta: kolme erillistä hinnastoa yhdistetään yhdeksi ja yksikköhintojen indeksisidonnaisuudesta luovutaan 1.1.2026 alkaen. TA 2026: käyttömaksu +0,10 euroa/m³, perusmaksut +10 % – vaikutus tavanomaiselle kotitaloudelle (100 m³/v) n. 29 euroa/v. Tarpeen mukaan korotetut hinnat edellyttävät kirjattuja päätöskriteerejä ja vaikutusarvioita eri asiakasryhmiin, jotta hinnoittelun kohtuullisuus on jälkikäteen arvioitavissa.

Pohjanmaan käräjäoikeus antoi elokuun lopussa 2025 tuomion entistä vesilaitosjohtajaa ja -mestaria koskevassa lahjus- ja virkarikosasiassa: 8 kk ehdollinen vankeus lahjuksen ottamisesta ja virkavelvollisuuden rikkomisesta sekä – mestarin osalta – kavalluksesta ja petoksesta. Hankintoja oli ohjattu kilpailuttamatta; yhdestä virheellisestä päätöksestä aiheutui n. 30 000 euron vahinko. Hankinta- ja sopimusvalvonnan kontrollien, sisäisen valvonnan menettelyjen ja seurantavastuiden päivityksistä sekä niiden vaikuttavuudesta tulee raportoida

lautakunnalle dokumentoidusti, erityisesti pienhankintojen ja toistuvien tilauskumppanuuksien osalta.

Kuntalaisten palvelutyytyväisyyskyselyssä 2025 Kokkolan Vesi sai keskiarvon 3,8 (2024: 3,7); tyytyväisimpiä oltiin vedenjakelun toimivuuteen (4,4). Kokonaisuutena Kokkolan Vesi on yhdistänyt mitattavat investoinnit, paranevan työhyvinvoinnin ja paremman taloudellisen tuloksen. Vuoden 2025 tapahtumat nostavat samalla vaatimuksia hallinnon avoimuudelle, sisäisen valvonnan kontrolleille ja päätöksenteon dokumentoinnille.

HUOMIOITA:

eNPS nousi +25:een (2024: +20, 2023: -22).

Investoinnit 17,49 milj. euroa.

Patamäen uusi vedenkäsittelylaitos vihittiin 6.3.2026; toimintamalli ympärivuorokautisesta paikallaolosta etävalvontaan + uuteen, kolmannen varallaolorinkiin.

Hinnastojen indeksisidonnaisuudesta luovutaan 1.1.2026 alkaen.

Käräjäoikeuden tuomio elokuun lopussa 2025; korjaavien toimenpiteiden seuranta jatkuu.

KYSYMYKSET:

Alueellisen vesihuoltoyhteistyön vaihtoehdot, kustannusten jako, vastuut ja aikataulu – milloin nämä tulevat päätösasiakirjoihin?

Käräjäoikeuden tuomion jälkeen: mitä konkreettisia kontrolleja pienhankintoihin ja sopimusvalvontaan on otettu käyttöön ja miten vaikuttavuutta seurataan?

Mikä on etäluettavien vesimittareiden vaihtamisen tavoiteaikataulu?

3.3 Toiminnan tuloksellisuuden arviointi

Toiminnan tuloksellisuus kuntapalveluissa kuvaa sitä, miten hyvin kunta onnistuu saavuttamaan asetetut tavoitteet käytettävissä olevilla resursseilla sekä tuottamaan kuntalaisille vaikuttavia ja laadukkaita palveluja. Tuloksellisuus ei tarkoita pelkästään kustannusten hallintaa, vaan kokonaisuutta, jossa yhdistyvät talous, toiminta ja vaikutukset.

Kunnissa tuloksellisuutta seurataan mm. osana:

- strategista johtamista (tavoitteet, mittarit, seuranta)
- talousarviota ja tilinpäätöstä
- sisäistä valvontaa ja arviointia.

Hyvä tuloksellisuus edellyttää selkeitä tavoitteita, luotettavia mittareita, avointa raportointia sekä jatkuvaa toiminnan kehittämistä. Kuntapalveluissa tuloksellisuus on lopulta ennen kaikkea kuntalaisten arjessa näkyvää hyötyä, ei vain numeroita talousraporteissa. Kuntapalvelut muodostavat suomalaisen hyvinvointivaltion arjen ytimen. Jotta kuntapalvelut voidaan turvata jatkossakin julkisen talouden heikosta tilanteesta huolimatta, tulee kuntienkin parantaa tuottavuuttaan eli rajallisilla resursseilla on kyettävä tuottamaan enemmän tai vähintään sama palvelutaso aiempaa vaikuttavammin.

3.3.1 Työhyvinvointi

Työhyvinvointi kunta-alalla on moniulotteinen kokonaisuus, joka muodostuu työn sisällöstä, työoloista, johtamisesta, työyhteisöstä sekä työn ja muun elämän yhteensovittamisesta. Kunta-ala eroaa monista muista sektoreista erityisesti työn yhteiskunnallisen merkityksen ja asiakastyön vaativuuden vuoksi. Kunta-alan työ koetaan usein merkitykselliseksi, koska se kohdistuu suoraan kuntalaisiin ja yhteiskunnan peruspalveluihin. Merkityksellisuuden kokemus tukee työhyvinvointia ja sitoutumista, vaikka työ olisi kuormittavaakin. Toimiva työyhteisö, kollegiaalinen tuki ja avoin vuorovaikutus ovat kunta-alalla keskeisiä voimavaroja.

Kaupunki tukee monin tavoin henkilöstönsä työhyvinvointia. Suurten kokonaisuuksien (mm. työympäristö ja -prosessit, työterveyshuolto, tyhy-toiminta) lisäksi panostetaan mm. työnohjauksiin, avokuntoutuksiin, liikunnan tukemiseen erilaisin keinoin sekä matalan kynnyksen mielenterveyden tukemiseen anonyymillä Auntie verkkopalvelulla.

Tarveperusteinen työhyvinvoinnin edistämisen käyttösuunnitelma vuodelle 2025 laadittiin joulukuussa 2024. Vuonna 2025 digitaalisen työkykyjohtamisjärjestelmän käyttöä juurrutettiin aktiivisesti osaksi kaupungin päivittäisjohtamista. Järjestelmä tuki esihenkilöitä työkyvyn ja työhyvinvoinnin reaaliaikaisessa seurannassa, ja sen tuottamat varhaisen tuen herätteet ohjasivat käymään säännöllisiä ja oikea-aikaisia keskusteluja työntekijöiden kanssa. Järjestelmän avulla kerättiin edelleen tietoa sairauspoissaolojen juurisyistä ja tehdyistä tukitoimenpiteistä, mikä paransi työkykyä edistävien toimien kohdentamista eri henkilöstöryhmille. Lisäksi järjestelmä vahvisti esihenkilöiden ja työterveyshuollon välistä tiedonkulkua tarjoamalla reaaliaikaisen yhteydenpidon mahdollisuuden.

3.3.2 Työhyvinvointikyselyn tuloksia

Kokkolan kaupungin henkilöstön työhyvinvointikysely toteutettiin marraskuussa 2025. Kyselyyn vastasi 52 % henkilöstöstä (1309 vastaajaa), mikä on prosentuaalisesti hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna (57 %, 1238 vastaajaa). Kyselyssä keskityttiin seuraamaan vain keskeisiä lukuja, kuten kehityskeskustelujen toteutumista, työntekijäkokemusta (eNPS) sekä vastuuttoman työkäyttämisen ja häirinnän kokemuksia. Alkuvuodesta 2026 toteutettiin uudistettu laajempi työhyvinvointikysely, jonka vastausprosentti oli peräti 71 %.

Työntekijäkokemusta mittaava eNPS-luku nousi neljättä vuotta peräkkäin ollen 21 (20 vuonna 2024). Tämä kertoo henkilöstön kasvavasta tyytyväisyydestä ja sitoutumisesta työnantajaan. Myönteistä kehitystä tapahtui myös kehityskeskusteluissa, kun 88 % henkilöstöstä kertoi käyneensä vuosittaisen kehityskeskustelun esihenkilönsä kanssa (87 % vuonna 2024).

Seuraavassa taulukossa eNPS-luvut toimialoittain:

eNPS-luku	2023	2024	2025
Konsernihallinto- ja palvelut	26	37	29
Kaupunkiympäristö	-8	-9	-6
Opetuspalvelut	30	34	40
Varhaiskasvatuspalvelut	5	24	29
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi	-	17	14
Ympäristöterveydenhuolto	-15	12	0
Työllisyyspalvelut	-	-	-20
Kokkolan Vesi	-22	20	25

Vastuutonta työkäyttäytymistä oli havainnut 32 % vastaajista (28 % vuonna 2024) ja kokenut 21 % (19 % vuonna 2024). Vastuuttomalla työkäyttäytymisellä tarkoitetaan sellaista käytöstä, joka ei varsinaisesti ole kiusaamista tai häirintää, mutta joka muuten häiritsee työyhteisön toimintaa ja aiheuttaa haittaa työnteolle. 8% vastaajista kertoi kokeneensa nykyisessä työyhteisössään muiden työntekijöiden taholta häirintää tai epäasiallista kohtelua viimeisen vuoden aikana (6 % vuonna 2024).

Työyhteisöt laativat vuosittain työhyvinvointisuunnitelmat, joiden avulla pyritään kehittämään yhteisesti työhyvinvointia. Työhyvinvointisuunnitelmia laadittiin vuonna 2025 yhteensä 78 työyhteisölle/tiimille (68:lle vuonna 2024). Työhyvinvointikyselyn tuloksia käsiteltiin esihenkilöinfossa, yhteistoimintaryhmässä, kaupunginhallituksessa ja tarkastuslautakunnassa. Tarkastuslautakunta on käynyt läpi kyselyn tulokset toimialakohtaisesti.

3.3.3 Henkilöstölujuja

Tarkastuslautakunta kokee tärkeäksi seurata henkilöstöön liittyviä lukuja. Seuraavassa taulukossa on avattu määräaikaisten palvelussuhteiden määrät toimialoittain. Luvut kuvaavat vuoden viimeisen päivän tilannetta.

Palvelussuhteiden määrä	Määräaikaiset			
	2022	2023	2024	2025
Konsernihallinto- ja palvelut	38	27	28	3
Ympäristöterveydenhuolto	2	8	12	10
Eläinlääkintä	2	6	12	9
Terveysolojen valvonta	0	2	0	1
Sivistystoimi	409	417	-	-
Opetus- ja kasvatuspalvelut			474	428
Opetustoimi	201	200	266	261
Varhaiskasvatus	170	176	208	167
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut			28	35
Kaupunkiympäristö	67	69	58	47
Kaupunkiympäristö	15	19	12	19
Puhtaus- ja ruokapalvelut	52	50	46	28
Työllisyyspalvelut	-	-	-	14
Liikelaitos Kokkolan Vesi	4	4	5	8
Yhteensä	532	527	605	545

Alkuvuodesta 2026 henkilöstöpalveluissa ja taloushallintopalveluissa otettiin käyttöön People Analytics -raportointijärjestelmä. Aiempaan raportointiin verrattuna People Analytics tarjoaa enemmän valmiiksi laskettuja tunnuslukuja sekä graafisia esityksiä. Järjestelmä on vähentänyt raporttien manuaalista koontia ja erillisten laskelmien tarvetta, ja raportit ovat aiempaa nopeammin saatavilla. Huomiota on, että yksittäisten tunnuslukujen laskentatavat ovat saattaneet hieman muuttua järjestelmän käyttöönoton myötä. Henkilöstöön liittyvissä taulukoissa vuodet 2022-2023 ovat vanhasta järjestelmästä ja vuodet 2024-2025 uudesta järjestelmästä.

Määräaikaisten määrä on pysynyt melko tasaisena viimeisen neljän vuoden ajan. Konsernihallinto- ja palvelut toimialalta siirtyi työllisyyspalveluihin työntekijöitä, kun työllisyyspalvelut siirtyivät kunnille. Ero opetustoimen luvuissa vuosien 2023 ja 2024 välillä selittyy sillä, että uuden järjestelmän luvuissa on mukana sivutoimiset tuntiopettajat ja aiemmissa luvuissa ne eivät olleet. Vanhassa järjestelmässä sivutoimiset tuntiopettajat on

raportoitu erikseen, mutta uudessa järjestelmässä ne sisältyvät määräaikaisten lukuun. Kaupunkiympäristössä, erityisesti puhtaus- ja ruokapalveluissa varauduttiin ennen vuotta 2025 rakenteellisiin muutoksiin mm. Piispanmäen koulun varalta. Muutamia kouluyksiköitä lakkautettiin ja valmistui uusi iso koulu ja keittiö, mikä vaikutti toiminnan alkaessa henkilöstötarpeeseen. Siksi paikkoja oli täytetty määräaikaaisesti.

Työtapaturmista aiheutuneet poissaolot (kalenteripäivinä)	2022	2023	2024	2025
Koko kaupunki	587	1278	1224	829

Työtapaturmien kokonaismäärä vuonna 2025 oli 175 kappaletta (174 vuonna 2024), joista työmatkataturmia oli 52 kappaletta (55 vuonna 2024). Taulukosta näkyy kuinka vaihtelevia poissaolomäärät voivat olla vuosittain johtuen esim. yksittäisten pitkiä poissaoloja aiheuttavien tapaturmien määrästä. Tilastokeskus ja Elinkeinoelämän Keskusliitto ovat määritelleet sairauspoissaolon hinnaksi keskimäärin 370 euroa/pv. Pyrkimällä minimoimaan työtapaturmista johtuvien sairauslomapäivien määrää on mahdollista saada aikaan selkeästi mitattavia säästöjä. Turvallisuusilmoitusten (1 374 kpl vuonna 2025) avulla päästään tapahtumien juurisyihin kiinni ja haittatapahtumia tutkimalla pystytään ennaltaehkäisemään ja ennakoimaan haittatapahtumia.

Työsuojelutoiminta perustuu lakeihin ja asetuksiin. Kokkolan kaupungilla on palveluksessaan työsuojelupäällikkö sekä kolme päätoimista työsuojeluvaltuutettua, joilla on omat vastualueet. Suunnitelmallinen työ henkilöstön työsuojeluosaamisen vahvistamiseksi jatkui. Työsuojelutoimijat järjestivät erilaisia työsuojelu- ja turvallisuuskoulutuksia.

Kohdennettuja työsuojelu- ja työturvallisuuskoulutuksia järjestettiin eri toimialueille ja yksiköille tarpeiden mukaan. Työturvallisuuden edistäminen on sekä esihenkilöiden että työntekijöiden vastuulla, ja tehokas työsuojelutyö edellyttää sujuvaa yhteistyötä koko työyhteisön kesken.

Kokkolan kaupungin työsuojelutyön painopistealueita olivat vuosina 2022–2025:

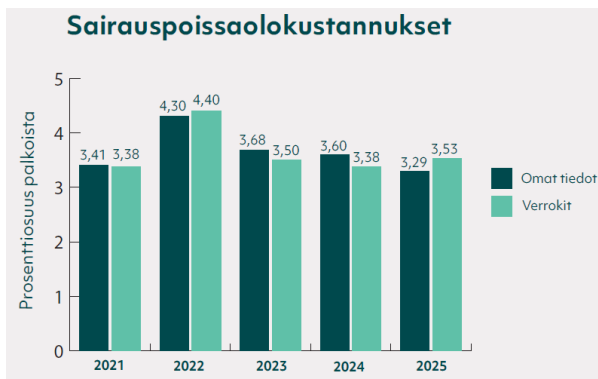
- työsuojelutietoisuuden lisääminen
- turvallisuusilmoitukset
- Kokkolan kaupungin toimintamallit
- työmatkaturvallisuus.

Sairauspoissaolot keskimäärin kalpv / htv	2024	2025
Konsernihallinto- ja palvelut	7,5	7,1
Opetuspalvelut	14,4	13,3
Varhaiskasvatuspalvelut	24,8	21,2
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	12,4	15,5
Puhtaus- ja ruokapalvelut	23,0	16,5
Muu kaupunkiympäristö	14,4	13,6
Ympäristöterveydenhuolto	15,5	9,3
Työllisyyspalvelut	-	15,7
Liikelaitos Kokkolan Vesi	10,0	7,4
Koko kaupunki	17,8	15,6

Henkilötyövuosi tunnuslukuna kuvaa täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti ja osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden kalenteripäiviin.

Sairauspoissaolojen määrä laski selvästi edelliseen vuoteen verrattuna. Lyhyet hengitystieinfektioista johtuvat sairauspoissaolot vähenivät eniten, mutta laskua oli muissakin yleisimmissä diagnosoiryhmissä. Edellisten vuosien tapaan eniten **sairauspoissaoloja** aiheuttivat tuki- ja liikuntaelinten ja sidekudosten sairaudet, mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt sekä hengityselinten

sairaudet. Kokkolan kaupungin kehitys oli kokonaisuutena myönteisempää kuin valtakunnallinen taso keskimäärin. Kelan raportoimat valtakunnalliset trendit, erityisesti hengitystieinfektioiden väheneminen sekä mielenterveysperusteisten pitkien sairauspoissaolojen kasvun pysähtyminen, tukevat Kokkolassa havaittua kehitystä. Yli 44 % kaupungin palveluksessa työskennelleistä henkilöistä ei ollut lainkaan sairauden vuoksi pois töistä vuoden aikana. Välittömien sairauspoissaolokustannusten osuus palkoista 2025 vuonna oli 3,29 % eli 3,03 milj. euroa. Alla taulukossa näkyvät Kokkolan kaupungin sairauspoissaolokustannukset verrattuna samankokoisiin verrokkikuntiin Kevan tilaston mukaan:

Sijaiskulut €	2023	2024	2025
Sairausloma	1 352 963	2 031 473	1 712 937
Perhevapaa	492 176	542 027	621 948
Vuosiloma	724 490	824 233	832 373
Muut sijaiset	2 731 709	3 366 834	2 952 364
Koulutus	66 902	132 274	122 011
Yhteensä	5 368 240	6 896 841	6 241 632

Sijaiskulut laskivat vuonna 2025. Muissa poissaoloryhmissä tapahtui laskua paitsi perhevapaiden ja vuosiloman sijaisuuksissa.

3.3.4 Kustannusten vertailua

Käyttökustannukset kuvaavat juoksevan toiminnan bruttokustannuksia. Niihin sisältyvät sisäiset ja ulkoiset toimintakulut, pääoman kuluminen poistoina sekä toimintaan vyörytetty yleiskustannukset. Kustannuksista ei ole vähennetty mitään tuottoja, joten mittari ei ota lainkaan kantaa siihen, millä toiminta rahoitetaan. Käyttökustannukset kuvaavat siten

palvelun koko volyymiä, myös muille kunnille tai yksityiselle sektorille myytyä osuutta. Käyttökustannukset toimivat hyvin kokonaisvolyymien mittarina, mutta sen heikkous on, että esimerkiksi vastuukuntien kustannuksiin sisältyy myös sopimuskunnille tuotettu osuus.

Nettokäyttökustannukset kuvaavat käyttökustannusten tapaan juoksevan toiminnan kustannuksia, mutta bruttokustannuksista vähennetään kaikki toiminta- sekä vyörytystuotot, jolloin mittari kuvaa verorahoituksella (verotulot ja valtionosuudet) katettavaa osuutta kustannuksista. Yhteistoiminnassa nettokäyttökustannukset kuvaavat (vastuukunnalla) omille kuntalaisille tuotettua osuutta, koska sopimuskuntien maksuosuudet netottuvat pois. Myös asiakkaiden maksamat asiakasmaksut sekä ulosmyynnit vähentävät kustannuksista, mikä parantaa mittarin vertailukelpoisuutta (lähde: Kuntaliitto). Kokkolan kokonaisnettokäyttökustannukset vuonna 2024 olivat 3 168 euroa/asukas (2023 vuonna 3 089 euroa/asukas). Seinäjoen kokonaisnettokäyttökustannukset vuonna 2024 olivat 3 011 euroa/asukas, Vaasan 3 185 euroa/asukas ja 20 000-50 000 asukkaan kuntien keskimäärin 3 024 euroa/asukas. Palvelutuotannon kuluihin vaikuttavia olosuhdetekijöitä ovat mm. ikärakenne, väestön maantieteellinen jakautuminen, palvelukäytön syntä kuten osallistumisaste sekä väestön muutos. Kuluihin vaikuttavat myös päätösperäiset tekijät kuten laatu sekä tuottavuus. Vaikka asukaskohtaisilla nettokäyttökustannuksilla voidaan vertailla palveluiden kulutasoja, kertovat ne hyvin vähän palvelutuotannon tuloksellisuudesta (lähde: Kuntaliitto).

Seuraavalla sivulla taulukoissa näkyy Kokkolan, Seinäjoen, Vaasan, Keski-Pohjanmaan ja 20 000-50 000 asukkaan kuntien nettokäyttökustannukset kymmeneltä suurimmalta palvelulta:

Kokkola:

Palvelu:	1000€	€/as
Perusopetus	59 809	1 237
Varhaiskasvatus	35 989	744
Liikenneväylät	8 044	166
Lukiokoulutus	7 954	164
Yleishallinto ja vaalit	5 267	109
Liikunta ja ulkoilu	4 924	102
Esiopetus	4 691	97
Työllisyyspalvelut	3 980	82
Elinkeinoelämän edistäminen	3 578	74
Kirjastot	3 193	66

Seinäjoki:

Palvelu:	1000€	€/as
Perusopetus	72 081	1 082
Varhaiskasvatus	54 276	815
Liikenneväylät	16 356	246
Lukiokoulutus	11 427	172
Liikunta ja ulkoilu	9 237	139
Työllisyyspalvelut	7 884	118
Esiopetus	6 350	95
Kirjastot	5 268	79
Yleishallinto ja vaalit	3 967	60
Kansalaisopistot	3 631	55

Vaasa:

Palvelu:	1000€	€/as
Perusopetus	75 726	1 076
Varhaiskasvatus	47 643	677
Ammatillinen koulutus	29 952	426
Liikenneväylät	16 208	230
Lukiokoulutus	9 728	138
Liikunta ja ulkoilu	8 796	125
Yleishallinto ja vaalit	7 455	106
Teatteri-, tanssi- ja sirkustoiminta	6 097	87
Esiopetus	5 400	77
Työllisyyspalvelut	5 317	76

Keski-Pohjanmaa:

Palvelu:	1000€	€/as
Perusopetus	88 402	1 305
Varhaiskasvatus	48 208	712
Lukiokoulutus	12 849	190
Liikenneväylät	10 807	160
Yleishallinto ja vaalit	8 885	131
Liikunta ja ulkoilu	7 801	115
Esiopetus	6 707	99
Elinkeinoelämän edistäminen	5 676	84
Työllisyyspalvelut	5 260	78
Kirjastot	4 880	72

20 000 - 50 000 asukkaan kunnat:

Palvelu:	1000€	€/as
Perusopetus	1 247 589	1 246
Varhaiskasvatus	709 578	709
Liikenneväylät	233 552	233
Lukiokoulutus	145 458	145
Liikunta ja ulkoilu	119 945	120
Työllisyyspalvelut	87 202	87
Yleishallinto ja vaalit	86 191	86
Esiopetus	83 777	84
Kirjastot	63 684	64
Joukkoliikenne	59 445	59

HUOMIOITA:

Työhyvinvoinnin yleiskehitys on ollut myönteistä. Työhyvinvointiin panostaminen on siis tuottanut tulosta.

Työsuojelutoimintaan ja sisäiseen viestintään on panostettu viime vuosina, tarkastuslautakunta antaa näistä kiitosta.

Lähes puolet kaupungin palveluksessa työkennelleistä henkilöistä ei ollut lainkaan sairau- den vuoksi pois töistä 2025 vuoden aikana mikä on erinomainen tilanne.

4 KAUPUNGIN TALOUS

4.1 Talouden tasapainoisuus ja kestävyys

Kaupungin vuoden 2025 tulos toteutui talousarviota selkeästi paremmin ja tulos päättyi ylijäämäiseksi. Toimintakate toteutui odotettua paremmin ja vuosikate koheni rahoituserien jälkeen. Tulosta parantavia keskeisiä tekijöitä olivat mm. kertaluonteiset käyttöomaisuuden myyntivoitot (esim. Rautatien tonttikaupat), korkotuottojen ja -kulojen positiivinen kehitys, valtionosuuksien ja yhteisöveron kasvu sekä talousohjelman toimenpiteet ja palveluostojen määrän lasku. Tulosta heikensivät alentunut tuloverokertymä työllisyystilanteen vuoksi, palkkaratkaisujen ja sijaistamisten nostamat henkilöstökulut ja kasvaneet leasingvuokrat.

Alla taulukossa tunnuslukujen vertailua vuosilta 2022–2025 talouden tasapainoisuuden ja kestävyuden näkökulmista. Tilinpäätöksen 2022 tunnusluvut eivät ole täysin vertailukelpoisia muihin vuosiin verrattuna, sillä ennen hyvinvointialueuudistusta mm. verotulot ja valtionosuudet olivat merkittävästi suuremmat.

Kaupunki liikelaitos	+	2022	2023	2024	2025
Vuosikate (1000 €)		24.322	26.248	18.179	22.351
Vuosikate €/asukas		506	543	376	462
Tilikauden tulos (1000€)		8.804	8.351	-2.179	4.279
Omavaraisuusaste %		45,1	46,7	44,9	42,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %		71,8	133,9	147,4	153,0
Velat ja vastuut %:a käyttöuloista %		87,2	161,3	178,6	207,1
Vuosikate/poistot %		156,7	146,7	89,3	123,7
Investointien tu-lorahoitus %		129,5	105,4	49,5	49,1
Lainanhoitokate		0,6	0,4	0,6	0,7
Laskennallinen lainanhoitokate		0,8	0,9	0,6	0,7
Toimintatuotot/toimintakulut %		12,7	21,2	21,8	23,8

Kaupungin ja liikelaitoksen tilikauden ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja vuonna 2025 oli 4,3 milj. euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 4,7 milj. euroa (-1,4 milj. euroa vuonna 2024). Toimintakate oli -137,2 milj. euroa (2024 vuonna -132,32 milj. euroa). Kaupungin + liikelaitoksen vuosikate nousi ja vuosikate/poistot % 2025 vuonna oli 123,7 % (2024 vuonna 89,3 %). Tavoite poistojen kattamisesta saavutettiin kaupungin ja liikelaitoksen osalta.

Vaikka tulos päättyikin ylijäämäiseksi, jatkuu kaupungin taloudellinen tilanne edelleenkin haasteellisenä. Kaupungin investointitarpeet ovat edelleen normaalia korkeammalla tasolla ja lainakanta on nousussa lisälainanoton seurauksena myös tulevina vuosina.

4.2 Kaupunkikonsernin tunnuslukuja

Kokkolan kaupungin konserniin kuului vuoden 2025 lopussa 27 tytäryhteisöä. Kaupungin konserniyhtiöiden määrä pieneni 8 yhtiöllä valtuustokauden aikana eli strateginen tavoite saavutettiin.

Kaupunginhallitus johtaa, ohjaa ja valvoo Kokkola-konsernia. Kaupungissa toimii konserni- ja kaupunkikehitysjaosto, jonka tehtävänä on huolehtia kaupungin liikelaitoksen ja konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjauksesta, toiminnan ohjaamisesta sekä valvonnasta. Ensisijaisena tavoitteena on kaupungin omistamien yhteisöjen kehittäminen, omistaja-arvon pitkäjänteisen kasvun tukeminen ja yhteisöjen kilpailukyvyyn turvaaminen siltä osin, kuin siihen voidaan vaikuttaa.

Konsernin toimintatuotot olivat vuonna 2025 yhteensä 208,2 milj. euroa (195,3 milj. euroa vuonna 2024) ja toimintakulut 305,2 milj. euroa (228,7 milj. euroa vuonna 2024). Seuraavassa taulukossa vertailua talouden tunnusluvuista vuosina 2022–2025 konsernitasolla:

Kaupunki-konserni	2022	2023	2024	2025
Vuosikate (1000 €)	52.177	67.216	47.953	55.670
Vuosikate €/asukas	1086	1392	991	1151
Tilikauden tulos (1000€)	5.592	7.182	4.483	13.558
Omavaraisuusaste %	32,1	36,5	34,3	32,8
Suhteellisen velkaantuneisuus %	88,8	138,9	156,1	165,3
Vuosikate/poistot %	112,0	110,7	110,1	129,9
Investointien tulorahoitus %	102,6	109,4	49,2	46,5
Lainanhoitokate	1,2	1,2	1,0	4,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,93	1,31	0,89	0,89
Toimintatuotot/toimintakulut %	55,0	70,3	67,6	68,2

Tilikauden ylijäämä konsernitasolla vuonna 2025 oli 13,6 milj. euroa ja se parani edellisestä vuodesta 9,1 miljoonalla eurolla. Tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen konsernin ylijäämäksi muodostui 11,6 milj. euroa. Tulos parani vuodesta 2024 noin 9,4 miljoonalla eurolla.

Laskennallinen lainanhoitokate vuonna 2025 pysyi samana kuin edellisenä vuonna ollen 0,89. Tunnusluku kertoo kunnan kyvystä hoitaa lainansa korot ja lyhennykset sen vuosikatteen avulla. Alhainen luku (alle 1) tarkoittaa, että vuosikate ei riitä kattamaan lainojen hoitokuluja, jolloin lainoja on maksettava takaisin muilla tuloilla tai ottamalla lisää velkaa. Vuosikate kattoi poistot 129,9 prosenttisesti ja ylsi siis kaupunkistrategian tavoitteeseen vuosikate ylittää poistot 20 %:lla.

4.3 Velkaantumisen tarkastelua

Alla taulukoissa tarkastelua kaupungin ja kaupunkikonsernin velkaantumisesta kokonaisuutena. Tarkastelussa ovat mukana lainat, leasing- ja vuokravastuut sekä annetut takausvastuut, jotka on myös hyvä huomioida riskitekijöinä ja osana velkaantumisen kokonaisuutta. Leasing- ja vuokravastuut on yhdistetty vuonna 2022 kuntaliiton yleisohjeen mukaisesti eikä niitä ilmoiteta erikseen.

Kaupunki + liikelaitos	2022	2023	2024	2025
Lainat	235,6 M€	232,5 M€	248,4 M€	278,8 M€
Leasing+ vuokravastuut	57,9 M€	52,7 M€	58,5 M€	108,5 M€
Takausvastuut	117,6 M€	114,0 M€	105,7 M€	112,8 M€
Yhteensä	411,1 M€	399,2 M€	412,6 M€	500,1 M€
Lainakanta €/asukas	4 905 €	4 814 €	5 135 €	5 765 €
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	6 126 €	5 904 €	6 345 €	8 009 €

Konserni	2022	2023	2024	2025
Lainat	450,5 M€	394,3 M€	441,1 M€	507,5 M€
Leasing+ vuokravastuut	89,5 M€	70,1 M€	66,5 M€	113,9 M€
Takausvastuut	124,1 M€	119,2 M€	110,8 M€	114,5 M€
Yhteensä	659,7 M€	583,6 M€	618,4 M€	735,9 M€
Lainakanta €/asukas	9 377 €	8 164 €	9 120 €	10 495 €
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	11 149 €	9 615 €	10 494 €	12 850 €

Vuonna 2025 koronvaihtosopimukset päivitettiin vastaamaan paremmin nykyistä korkotilannetta ja suojautumista tulevien vuosien korkojen nousua vastaan. Tilinpäätöshetkellä lainakannan suojausaste oli 86,4 % (2024 vuonna 99,1 %). Kaikkien koronvaihtosopimusten tarkoituksena on lainakannan korkoriskien hallinta pitkällä aikavälillä ja sopimuksilla rajataan odotettavissa olevan koronnousun vaikutuksia kaupungin korkokuluihin. Lainakannan suojaaminen koronvaihtosopimuksilla on perusteltua huomioiden kaupungin korkea velkaantumisaste.

4.4 Talousohjelma 2024-2026

Talousohjelma 2024-2026 on päättymässä vuoden 2026 loppuun. Talousohjelman tavoitteena on varmistaa, että Kokkolan kaupungin talous on tulevaisuudessa vakaalla pohjalla. Kuntalaki edellyttää, että kaupungin talous on tasapainossa tai ylijäämäinen taloussuunnitelmakauden päättyessä. Vuonna 2024 saatiin toimenpiteillä pysyviä säästöjä aikaan arviolta 2,3 miljoonaa euroa. Päättyneellä tilikaudella vastaava luku oli 8,4 miljoonaa euroa, ja ilman tuloveroasteen nostoa lautakuntien toimenpiteiden yhteisvaikutus oli noin 5,5 miljoonaa euroa. Kokonaisuutena tavoitteet toteutuivat lähes tavoitteiden mukaisesti. Keskeiset toimenpiteet liittyivät mm. kunnallisveron nostamiseen, korkoriskien hallintaan, vesi- ja jätevesimaksujen nostoon, kotihoidontuen kuntalisän lakkauttamiseen, kaupungin likviditeetin tehostamiseen, sähkökustannusten alentamiseen, ostopalveluiden uudelleen arviointeihin, metsän myyntiin, harkinnan varaiden avustusten leikkauksiin.

Kaupungin taloustilanne jatkuu edelleen kireänä ja tasapaino voidaan saavuttaa vain rakenteellisin muutoksin, joita ovat mm. palveluverkon keventäminen, investointien uudelleen priorisointi, tuottavuustoimet ja digitalisaatiopanostukset, talouskasvun vahvistaminen työvoimapolitiikalla ja elinvoimatoimilla. Kokkola kohtaa selvän kestävyysvajeen, ellei talouden rakenteita korjata ajoissa. Tulevien vuosien talousennusteiden perusteella on siis syytä jatkaa kriittistä pohdintaa talouden tasapainon saavuttamiseksi.

HUOMIOITA:

Kuntalaisten palveluiden erilaiset välilliset ja välittömät kustannukset ja niiden nousu vaikuttavat kuntalaisten elinkustannuksiin kunnallisverotuksen lisäksi.

Kaupungin investointitahti kiihtyy edelleen ja velkamäärä jatkaa voimakasta kasvua. Uusia investointeja tulee harkita kriittisesti ja tarpeen tullen priorisoida.

Talousohjelmaa on viety systemaattisesti eteenpäin ja ensimmäisten vuosien toimenpiteet ovat vaikuttaneet positiivisesti tulokseen.

Epävarmasta maailmantilanteesta huolimatta tulos saatiin käännettyä positiiviseksi. Tarkastuslautakunta on silti huolissaan konsernin taloustilanteesta ja velka/asukas on kaupungissamme keskimääräistä korkeampi verrattuna muihin kaupunkeihin.

KYSYMYKSET:

Miten kaupunki pyrkii kasvattamaan tuottavuutta prosesseja automatisoimalla esim. robotiikan, digitalisaation tai tekoälyn avulla?

Onko tehty vertailulaskelmia, kuinka paljon edullisemmin voisi rakentaa uudiskohteita, jos rakennettaisiin enemmän perustasoisesti, ilman kalliita suunnitteluratkaisuja?

5 KAUPUNKIKONSERNI

5.1 Omistajaohjaus

Kuntalain mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

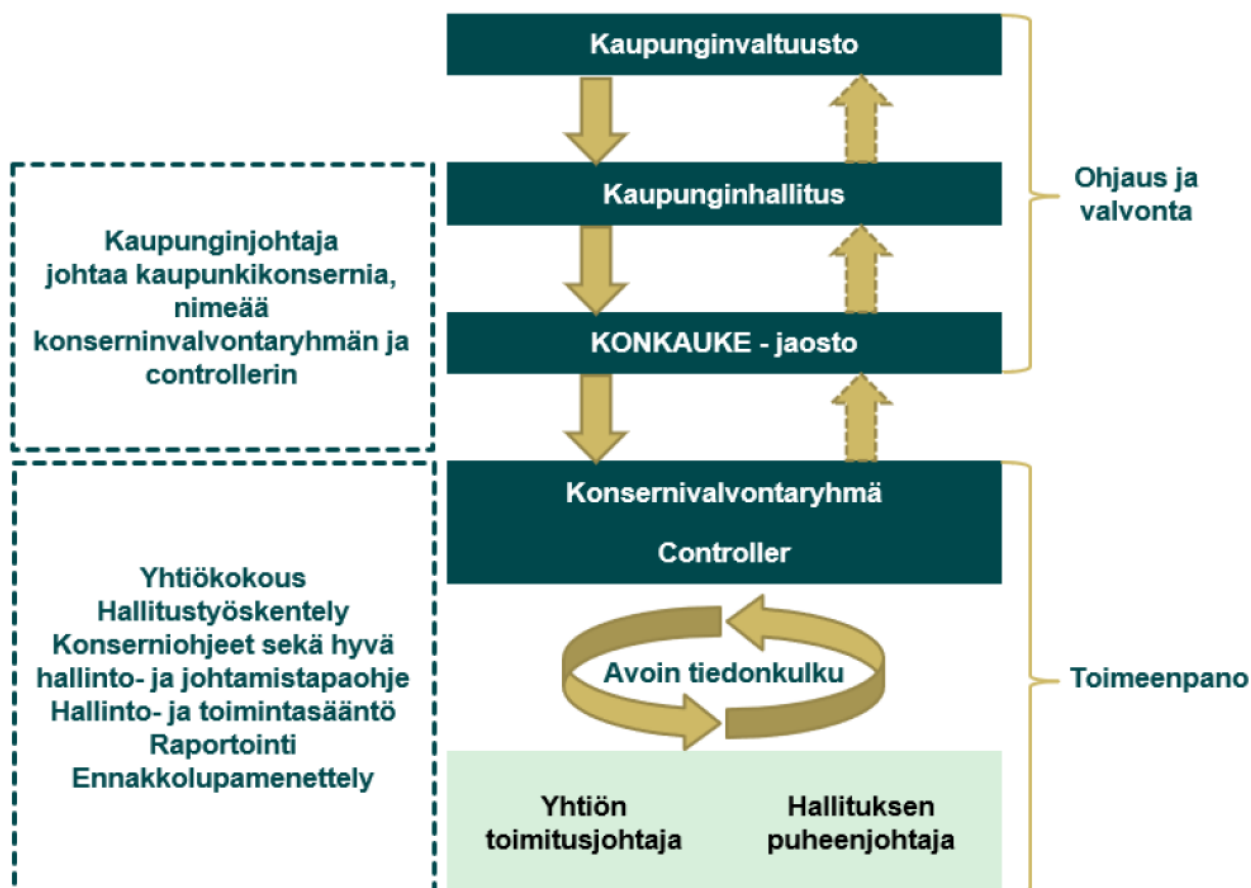
Kaupunginhallitus johtaa, ohjaa ja valvoo Kokkola-konsernia. Kaupungissa toimii konserni- ja kaupunkikehitysjaosto, jonka tehtävänä on huolehtia kaupungin liikelaitoksen ja konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjauksesta, toiminnan ohjaamisesta sekä valvonnasta. Konsernijohtoon muodostavat kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, konserni- ja kaupunkikehitysjaosto, kaupunginjohtaja, konsernivalvontaryhmä ja controller. Merkittävä konserniohjauksen muoto on hallitustyöskentely.

Yhtiöiden hallitusten kokoonpanot muodostuvat pääsääntöisesti luottamushenkilöistä, viranhaltijoista sekä substanssiosaajista.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, onko kaupunginvaltuuston asettamat tavoitteet saavutettu ja onko omistajapolitiittisia linjauksia noudatettu sekä huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa ja taloutta tarvittavassa laajuudessa ja saada käyttöönsä tarkastustehtävän edellyttämät tiedot.

Tarkastuslautakunta kuuli kauden 2025-2026 aikana kokouksissaan Kokkolan Urheilupuisto Oy:n, Työplus Yhtiöt Oy:n ja Työplus Oy:n sekä Kokkolan Energia Oy:n toimitusjohtajia mm. yhtiöiden toiminnasta, tavoitteista ja toteumista sekä ajankohtaisista asioista.

Alla havainnollistetaan kuvana omistajaohjauksen organisointi Kokkolan kaupunkikonsernissa:

5.2 Yhtiökohtaiset omistajakortit

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä otettiin käyttöön omistajakorttien mukaiset yhteisökohtaiset tavoitteet. Omistajakorteissa määritellään kunkin yhteisön strategiset tavoitteet, omistuksen tahtotila sekä mittarit, joilla yhteisön toimintaa mitataan. Omistajakortit laaditaan valtuustokaudelle, ja niiden välitarkastelu tehdään valtuustokauden aikana. Omistaja voi myös erillisellä päätöksellä päivittää omistajakorttia. Omistajakorttien päivittämisestä vastaa konserni- ja kaupunkikehitysjaosto.

Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt raportoivat vuosittain toiminnastaan konsernivalvontaryhmälle. Raporttien pohjalta konsernivalvontaryhmä kokoaa omistajakorttien mukaisen yhteenvetoreportin kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi osavuositarkastusten sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Kiinteistöt

Kiinteistöyhteisöihin kuuluvat Asunto Oy Lohtajan Hakapuisto, Kiinteistö Oy Kokkolan Innogate, Kiinteistö Oy Kokkolan Pikkuruukki, Kiinteistö Oy Kokkolan Snellman, Kiinteistö Oy Tankkari, Koivuhaan Palvelukeskus Oy, Kiinteistö Oy Kälviän Virastotalo, Kokkolan Vuokra Asunnot Oy ja Kokkolan Urheilupuisto Oy.

Yhteisökohtaisessa raportoinnissa on määritelty yhtiökohtaisia tavoitteita, mutta erityisesti niissä kiinnitetään huomiota kiinteistöjen kuntoon, yritystilojen ja asuntojen riittävään tarjontaan sekä kysynnän vaihteluihin. Näitä asioita mitataan erilaisilla taloudellisilla mittareilla sekä tarkastelemalla mm. vuokraus- ja käyttöastetta sekä kiinteistöissä olevien työpaikkojen määrää. Tavoitteet toteutuivat vuokraus- ja käyttöasteen osalta lukuunottamatta Kiinteistö Oy Kokkolan Innogatea (50 %/tavoite 95 %, 2024 vuonna 78 %/95 %). Innogaten suhteellinen velkaantuneisuus oli kohonnut 270 %/tavoite 200 % sen ollessa 2024 vuonna 238 %. Kiinteistöjen keskimääräisessä kunnossa ei tapahtunut oleellisia muutoksia.

Myös tytäryhteisöt raportoivat riskeistä ja merkittävimpinä korostuvat Kiinteistöyhtiöillä kiinteistökannan tekniseen kuntoon, korjausvelan kasvuun sekä alhaiseen vuokrausteeseen liittyvät riskit. Myös kiinteistöjen tekniset viat ja sisäilmaongelmat sekä korkotason kehitys, investointien rahoitusrakenne sekä kiinteistömäärän ikääntymisen aiheuttamat

pitkän aikavälin kustannuspaineet luetaan riskeihin. Ennakoiva kunnossapito sekä riittävät vakuutukset ovat keskeisiä riskienhallinnan keinoja. Vuokrausastetta pyritään hallitsemaan aktiivisella tilamarkkinoinnilla sekä tilojen muuntojoustavuudella.

Liiketoiminta

Liiketoimintayhteisöihin kuuluvat Kokkolan Energia Oy -konserni, Työplus Yhtiöt Oy -konserni, Kokkolan Satama Oy, KIP Infra Oy, KIP Service Oy, Kokkolan Matkailu Oy ja Kokkolan Talohoito Oy.

Yhteisökohtaisessa raportoinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti optimaaliseen sijoitetun pääoman tuottoon sekä yhtiöiden toimintaympäristöjen muutoksiin. Mittareina käytetään mm. sijoitetun pääoman tuotto prosenttia, liikevoitto-%, asiakastytyväisyyttä sekä muita yhtiökohtaisia mittareita. Tavoitteista suurempi osa toteutui (13/21), toteutumattomat koskivat edellisvuoden tapaan lähinnä taloudellisia tavoitteita.

Liiketoimintayhtiöiden riskit liittyivät erityisesti toimintaympäristön muutoksiin, geopoliittiseen epävarmuuteen, markkinahintojen vaihteluihin, investointihankkeiden epävarmuuteen, kyberturvallisuuden sekä henkilöstöresurssien saatavuuteen. Riskien hallintakeinot liittyvät mm. varautumiseen, toimintamallien kehittämiseen, pitkäjänteiseen infrastruktuurin ylläpitoon sekä markkinaepävarmuuksien aktiiviseen seurantaan

Palvelut ja neuvonta

Palvelut ja neuvonta -yhteisöihin kuuluvat Kokkolansseudun Kehitys Oy (KOSEK), Nuorisokeskus Villa Elba Oy, Kokkolan kaupunginteatterin kannatusyhdistys ry ja Pohjoismainen Taidekoulusäätiö.

Palvelut ja neuvonta -yhteisöt toimivat pääosin julkisella rahoituksella. Raportoinnissa huomioidaan erityisesti elinkeinopalvelujen laajuus ja kulttuuripalvelujen kattavuus. Asioita mitataan tarkastelemalla mm. yritys- ja asiakaskäyntien määriä sekä asiakkaiden tyytyväisyyttä palvelujen tarjontaan ja laatuun. Asiakaskäyntien määrässä Nuorisokeskus Villa Elba Oy:n osalta ei päästy nuorisokäyttäjien määrässä tavoitteeseen 13 128/tavoite 15 600 (muut asiakkaat: 13 140/tavoite 10 000), muut yhtiöt pääsivät tavoitteisiinsa. Asiakastytyväisyys tavoitteen saavutti KOSEK, Villa Elba ja Kokkolan

Kaupunginteatterin kannatusyhdistys ry jäivät hie-
man tavoitteidensa alapuolelle.

Palvelut ja neuvonta -yhteisöjen keskeisimmät ris-
kit koskevat rahoituspohjan riittävyttä, kustannus-
tason vaihteluita, toiminnan riippuvuutta avustuk-
sista sekä toimitilojen ja kiinteistöjen kuntoa. Hen-
kilöstöressurssien saatavuus ja toimintaympäristön
epävarmuustekijät muodostavat myös merkittäviä
riskejä. Yhteisöjen riskienhallinta perustuu enna-
koivaan seurantaan, talouden suunnitteluun ja va-
rautumiseen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

HUOMIOITA:

Tytäryhtiöiden hallitusten jäseniä istuu Kon-
serni- ja kaupunkikehitysjaostossa sekä kon-
sernivalvontaryhmässä. Vaikka asetelma on
laillinen voi tämä aiheuttaa esteellisyyksiä, jotka
tulee huomioida. Lähtökohtaisesti tulisi välttää
sellaisia tilanteita, jotka aiheuttavat esteelli-
syyksiä tai keskinäisiä ristikkäisiä riippuvuuksia
siten, että viranhaltijat tai luottamushenkilöt ei-
vät voi hoitaa tehtäviään ilman ristikkäisiä riip-
puvuuksia, jotka rakenteellisesti heikentävät
yleistä luottamusta valvonnan asianmukaisuu-
teen.

KYSYMYKSET:

Avoimuuden periaatteen mukaisesti olisiko
mahdollista saada konsernivalvontaryhmän ko-
koonpano julkisesti esille?

6 TE-PALVELUT

TE-palveluiden ensimmäinen toimintavuosi Kokkolan kaupungilla

Palveluiden osalta vuonna 2025 tarkasteltiin mm. palkkatuen ja starttirahan myöntämiskriteereitä ja avustusten kestoja. Niitä lyhennettiin, jotta rahoitus olisi riittänyt paremmin koko vuodelle. Lisäksi palkkatukiin, starttirahoihin ja harkinnanvaraisiin kulkorvauksiin haettiin lisämäärärahaa, jota myönnettiin 400 000 euroa kesällä 2025. Valtio myös korvasi kunnille vuodelta 2024 siirtyneitä maksatuksia, joten palvelumenojen osalta pysyttiin lopulta talousarviossa ja jopa jäätiin siitä, koska alkuvuodesta kokonaiskuva taloudesta ja avustuskulujen riittävydestä oli vielä epäselvä ja tilannekuva tarkentui vasta vuoden edetessä, kun avustusten maksatusjärjestelmään saatiin uusia omistuksia loppuvuodesta 2025 ja avustuksiin tehtyjä sidontoja pystyttiin manuaalisesti vapauttamaan käyttöön. Palvelumenoista säästyneitä varoja käytettiin lopulta työttömyysetuuskulujen rahoittamiseen, koska etuuskulut olivat lopulta vuonna 2025 n. 900 000 euroa talousarviota suuremmat.

Palvelujen jatkuvuuden turvaamiseksi työllisyyspalvelut hyödynsivät valtion kilpailuttamia työvoimakoulutuksia, mutta mm. valmennuspalveluja ei hankittu lainkaan vuonna 2025. Valtion laskelmissa Kokkolan seudulla oli käytössä valmennuspalveluja n. 500 000 euron arvosta ennen vuotta 2025. Omana toimintana järjestettiin jonkin verran TAITE-valmennusta, mutta työnhakuvalmennuksia ja uravalmennuksia ei hankittu lainkaan ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Loppuvuodesta 2025 syvennettiin yhteistyötä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän kanssa ja laadittiin palvelusopimus, jonka avulla työllisyysalue voi hankkia sidosyksiköltä joustavammin mm. työvoimakoulutuksia. Työllisyyspalvelujen kilpailuttaminen on vaativa asian tuntijatehtävä, johon ei vuoden 2025 lopulla hankinta-asiantuntijan irtisanoutumisen vuoksi ole riittävää henkilöresurssia ilman joustavampaa yhteistyötä KPEDU:n kanssa. Hankittavia palveluja on työvoimakoulutusten lisäksi rekrykoulutukset ja laajennetun muutosturvan palvelut, jotka pystytään hoitamaan olemassa olevalla henkilöstöresurssilla. Kotoutumiskoulutusten optiohankinnan päätyttyä pystyttiin vastaamaan kasvavaan koulutustarpeeseen kaupungin sisäisellä toiminnalla Kokkolan seudun opiston kanssa. Yhteistyö on ollut alusta alkaen sujuvaa, mutta käynnissä olevat

lakiuudistushankkeet voivat tulevaisuudessa muuttaa kotoutumiskoulutusten järjestämistapoja merkittävästi ja muutosten vaikutukset tulevat näkymään asiakkaiden ja työllisyyspalvelujen toiminnassa tulevaisuudessa, mikäli ne toteutuvat esitetysti. Kotoutumispalveluissa henkilöstöresurssin lisäämisen tarve tunnistettiin vuoden 2025 aikana ja lisäresurssia esitettiin vuoden 2026 talousarvioprosessin yhteydessä. Kotoutuja-asiakkaiden määrän pysyessä nykyisellä tasolla, joudutaan edelleen tarkasti harkitsemaan lisäresurssin tarvetta kotoutumispalveluissa. Varsinkin työntekijöiden monipuolisen kielitaidon ansiosta pystyttiin säästämään merkittävästi tulkkauskustannuksissa asiakastyössä.

Riskit ja talousarvio

Työllisyyspalvelujen siirtoon valtiolta kunnille vuoden vaihteessa 2024-2025 liittyi useita epävarmuustekijöitä. Suurin epävarmuus liittyi rahoituksen riittävyteen. TE-uudistus rahoitettiin kunnille siirtyvän valtionosuuden muodossa kuntien työvoiman määrän ja työttömien määrän mukaisesti. Keski-Pohjanmaalla on pitkään työttömyys ollut vähäisempää kuin koko maassa, joten oli tiedossa, että rahoituksen taso tulee vähenemään siitä, mitä valtion järjestämisvastuun aikana alueella on ollut käytettävissä. Edelleen vuoden 2025 lopulla talousarvion puitteissa lakisääteisten tehtävien toteuttaminen arvioidaan kohollaan olevaksi riskiksi. Lainsäädäntöuudistukset voivat sysätä kunnille lisää tehtäviä, ilman niiden mukana seuraavaa riittävää rahoitusta ja vuoden 2025 aikana otettiin kriittisesti kantaa lakiesityksiin, jotka lisääisivät kuntien kustannuksia ilman taloudellisten resurssien lisäämistä.

Talouden sopeutus työllisyyspalveluissa oli käynnissä koko toimintavuoden 2025 ajan. Määräaikaista tehtäviä, jotka päättyivät vuoden 2025 aikana ei pääsääntöisesti jatkettu ja liikkeenluovutuksella valtiolta siirtyneen henkilöstön lisäksi rekrytoitiin vain muutamiin kriittisiin tehtäviin vuoden 2025 ajaksi määräaikaista henkilöitä mm. kotoutumispalveluihin. Vuoden 2025 lopussa tehtävät saatiin muutettua vakituisiksi, mikä helpotti toiminnan jatkuvuuden varmistamista. Eniten haasteita henkilöstön riittävyden suhteen oli alkupalvelussa ja vuoden 2025 aikana lisääntyneet asiakasmäärät osittain pahensivat työntekijävajausta ja alkuhaastatteluiden määräaikoja ei kaikissa tapauksissa pystytty noudattamaan. Tilanne vuoden 2025 aikana kuitenkin parani jonkin verran ja prosessista

saatiin nopeampi alkuhaastatteluiden osalta. Lakisääteisten tehtävien osalta liittyy edelleen riskejä mm. maksatustehtävään, johon valtiolta siirtyi yksi asiantuntija. Toiminta oli haavoittuvassa asemassa, koska osaamista organisaatiosta keskeiseen maksatuspäästösten toimeenpanoon ei ole kuin yhdellä henkilöllä. Toimintavarmuuden turvaaminen edellyttäisi lisäresurssin hankkimista lakisääteiseen maksatustehtävään. Haasteena oli, että tehtäviä ei käytännössä ole enempää kuin yhdelle henkilöstöresurssille, mutta poikkeustilanteen vallitessa, osaamista tulisi olla useammalla henkilöllä.

Keski-Pohjanmaan työllisyyslautakunta

Keski-Pohjanmaan työllisyyslautakunta kokoontui vuoden 2025 aikana 9 kertaa. Työllisyyslautakunnan toiminnassa painottui vuoden 2025 aikana toiminnan vakiinnuttaminen, toimintasäännön päivittäminen tarvittaessa sekä vuoden 2026 talousarvion valmistelu. Uusi työllisyyslautakunta vahvistettiin valtuustossa vasta loppuvuonna 2025 johtuen kuntien nimeämisten viivästymisestä. Vuoden 2026 talousarvion valmisteluun ei kertyneen tiedon perusteella tarvinnut lähteä yhtä suurien kysymysmerkkien kanssa kuin vuoden 2025 talousarvion valmistelua tehdessä oli. Henkilöstökustannusten arvioiminen vuodelle 2026 oli paljon helpompaa, koska valtiolta siirtyneen henkilöstön palkkakustannukset eivät olleet tiedossa vielä vuonna 2024, kun vuoden 2025 talousarviota valmisteltiin. Henkilöstökustannukset ylittivätkin talousarvion n. 170 000 eurolla, vaikka kaikkia tehtäviä ei jatkettu, mikäli ne määräaikaisena päättyivät vuoden 2025 aikana. Toiminta jatkui kuitenkin pääpiirteissään samoilla painotuksilla kuin valtion järjestämisvastuun aikana ja suurempia toiminnallisia muutoksia ei myöskään lainsäädännön vuoksi ollut mahdollista tehdä. Epävarmuustekijät alkuvuonna liittyivät mm. tietojärjestelmien toimivuuteen. Käyttöoikeudet toimivat suurimmalla osalla henkilöstöstä hyvin heti vuoden alusta alkaen, muutamien henkilöiden käyttöoikeuksien voimaantulon viive johtui niiden hakemisessa tapahtuneista pienistä teknisistä virheistä ja ne saatiin korjattua kahden ensimmäisen viikon aikana.

Kunnanjohtajista koostuvan seurantaryhmän kokoontumiset toteutuivat sovitusti ja kuntien johtavilla viranhaltioilla pysyi tilannekuva työllisyyspalvelujen toiminnasta koko vuoden 2025, vaikka alkuvuonna 2025 oli paljon talouteen liittyviä avoimia kysymyksiä. Seurantaryhmä tuki työllisyysalueen

työskentelyä ja kommentoi omalta osaltaan työllisyysalueen toimintaa ja esitti näkemyksiä mm. palvelun toteutumisesta koko maakunnan alueella. Kuntakohtaisesti työllisyyspalveluihin lisäresurssia rahoittivat Kokkolan kaupunki ja Perhon kunta ja näitä palvelusopimuksia jatkettiin myös vuodelle 2026.

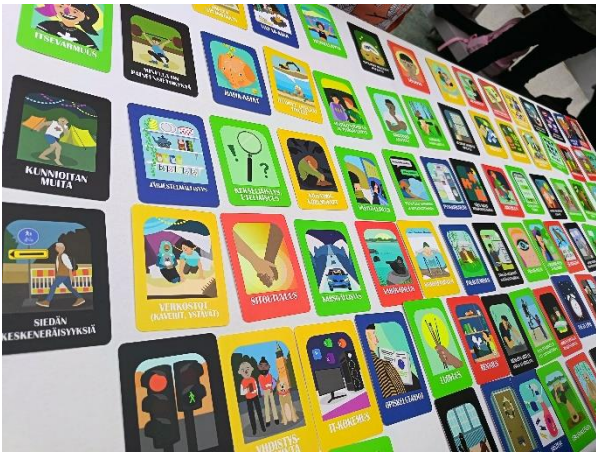
Henkilöstö ja yhteistyö

Henkilöstöorganisaatio saatiin muodostettua vuoden 2025 alussa, kun palvelupäälliköt oli saatu rekrytoitua ja henkilöstö sijoitettua tiimeihin. Henkilöstön tehtäväkuvia päivitettiin vuoden 2025 aikana ja otettiin käyttöön Kunta- ja hyvinvointityöntekijät KT:n linjauksen mukaisesti yleistyöaika asiantuntijoille noudatettavana työaikamuotona. Tämä kuormitti henkilöstöä, koska työaika piteni siirryttäessä toimistotyöajasta yleistyöaikaan, mutta muutos ei näyttäytynyt irtisanoutumisina eikä henkilöstön vaihtuvuutena. Vuoden aikana tapahtuneet irtisanoutumiset johtuivat muista syistä, eikä henkilöstössä ollut juurikaan vaihtuvuutta vuoden 2025 aikana. Perehdyttäminen työvoimapalvelujen järjestämiseen on aikaa vievä prosessi, joten osaavan henkilöstön ylläpitäminen on työllisyyspalvelujen tuloksellisuuden kannalta tärkeää.

Yhteistyötahojen kanssa tiivistettiin yhdessä tekemistä mm. monialaisissa palveluissa ja yrityspalveluissa. Hyvinvointialue Soite ja KELA ovat olleet tiiviisti mukana kehittämässä toimintatapoja etenkin pidempään työttömänä olleiden työ- ja toimintakyvyn parantamiseksi, koska pitkittynyt työttömyys heijastuu negatiivisesti kuntien työttömyysetuuskuluihin. Odotettavissa ei ole nopeita ratkaisuja työttömyysetuuskulujen pienemiseen, vain pitkäjänteisellä työllä ja huolellisella kuntouttavalla työllä

voidaan saada tuloksia aikaan. Yrityspalvelujen yhteistyö kunnallisten kehittämissyhtiöiden kanssa toimii mm. Kokkolassa, mutta toimintatapojen kehittäminen tulee jatkumaan vielä vuonna 2026.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) toteuttamissa valtakunnallisissa työllisyyspalvelujen asiakastytyväisyyskyselyissä Keski-Pohjanmaan työllisyysalueen asiakkaat antoivat pääsääntöisesti myönteisempää palautetta palveluista kuin koko maassa keskimäärin. Työllisyystilanne kehittyi Keski-Pohjanmaalla koko vuoden ajan valtakunnan trendien mukaisesti, mutta n. 2 % -yksikköä paremmalla tasolla kuin koko maassa.

HUOMIOITA:

Yhteistyötä Soiten kanssa tulee tiivistää tavoitteellisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien osalta työkuuntoisuuden arviointia varten.

Valtiolta siirtyneet ns. palveluvelat eri etuisuuksien osalta ovat vaikuttaneet työllisyysalueen toimintaan etenkin alkuvuonna. Myös vuoden 2026 haasteena tulee olemaan työttömyysetuisuuksien kasvu haasteellisesta työllisyystilanteesta johtuen. Samoin ns. sakkomaksut rasittavat kaupungin taloutta n. 5 milj. euroa.

KYSYMYKSET:

Valtio on myöntänyt alueelle Työllistymisasetelin nuorten työllistämisen tukemiseksi (242 000 euroa), summa maksetaan yrityksille (max. 1 500 e/kk, 6 kk). Setelillä helpotetaan nuorten työllistymistä yrityksiin alentamalla määräaikaista rekrytoinnin kustannuksia. Tällä hetkellä tätä on käytetty vain noin viiden nuoren työllistämisen avustamiseksi. Miten tätä on markkinoitu yrityksille ja onko nuoria rohkaistu hakemaan ja hyödyntämään tätä työllisyyden parantamiseksi?

Kuntakokeilun tarkoituksena oli kehittää prosesseja ja toimintamalleja etukäteen TE-uudistusta varten. Tuottiko kokeilu toivotun tuloksen ja onko toimintamalleja ja ennakoivaltimisteluja hyödynnetty uudistuksessa 1.1.2025 lähtien?

Onko TE-palveluiden palvelulinjat tarkoituksenmukaisia ja tasapainossa asiakasmäärien suhteen?

Onko henkilöstöllä riittävästi ohjausalan osaamista ja miten työn tuottavuutta sekä vaikuttavuutta seurataan?

Miten tekoälyä ja sähköisiä järjestelmiä hyödynnetään asiakastyön tukena?

Mitkä ovat merkittävimmät henkilöstöriskit lakisääteisen tehtävien hoitamiseksi?

Onko Ohjaamo-toiminnan siirtäminen Nuorisopalveluiden alle ollut toimiva ratkaisu?

7 VUODEN 2024 ARVIOINNIN KÄSITTELY

Kaupunginvaltuusto käsitteli vuoden 2024 arviointikertomuksen 9.6.2025 § 64 kehottaen kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin kertomuksessa esitettyjen johtopäätösten ja havaintojen pohjalta.

STRATEGIA JA TAVOITTEIDEN ARVIOINTI	
KH:N ALAISET VASTUUALUEET:	
Hankintapäällikön palkkaaminen vastasi tarpeeseen. Hankintatoimea tulee edelleen kehittää strategian tavoitteiden mukaiseksi. Paikallisten yrittäjien huomiointia ja lähituotannon arvostusta tulee kehittää.	Hankintapäällikkö aloitti tehtävässä tammikuussa 2024. Hankintojen kokonaiskoordinoinnin vastuut on siirretty talous- ja tietohallintopalveluiden vastuualueelle ja toiminnan jalkauttaminen on lähtenyt hyvin käyntiin hankintapäällikön aloitettua virassaan. Hankintojen strategista ohjausta ja koordinoitua kehitetään pitkäjänteisesti ja positiivista palautetta on saatu niin organisaatiosta kuin muilta sidosryhmiltä.
Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupunginhallituksen olisi hyvä viedä nykyistä enemmän asiakokonaisuuksia valtuustoon käsiteltäväksi.	Hallinnossa on pääsääntönä, että ylempi viranomaisen ei voi ilman nimenomaisesti siihen oikeuttavaa säännöstä puuttua alemman viranomaisen toimivaltaan kuuluvaan asiaan. Periaate on voimassa myös kunnallishallinnossa. Valtuusto ei voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka kuuluu kunnanhallituksen tai lautakunnan ratkaistavaksi. Näin ollen asiat, jotka valtuusto on hallintosäännössä delegoinut kaupunginhallitukselle tai muulle toimielimille on ratkaistava siten kuin erikseen on määrätty.
SIVISTYSTOIMI:	
Opetus- ja kasvatustalouden vastuualueella talousarviossa pyydyttää edellyttää jatkossa parempaa resurssitarpeen ennakoitua ja suunnittelua.	Opetus- ja kasvatustoimen taloutta ohjataan talousarvion lisäksi keväisin tehtävillä tuntikehys- ja ohjaajaresurssipäätöksillä. Talousarviota käsiteltäessä on tärkeää huomioida, että tuntikehys- ja ohjaajaresurssipäätökset tehdään lukuvuodeksi, kun taas kaupungin talousarvio laaditaan kalenterivuodeksi. Resurssipäätökset tehdään ennen talousarvion laadintaohjeiden antamista, ja ne sitovat määrärahat seuraavan kalenterivuoden elokuun loppuun eli lukuvuoden päättymiseen saakka. Talousarvion hyväksymisen mahdolliset muutokset voidaan opetuspalveluissa toteuttaa vasta seuraavalle lukuvuodelle, jolloin niiden vaikutukset näkyvät viiveellä. Lukuvuoden ja kalenterivuoden eriaikaisuus lisää talouden suunnittelun haastetta. Talousarviovuoden aikana tapahtuvat laki- tai asetusmuutokset voivat aiheuttaa lisäresursoinnin tarvetta, mikäli ne eivät ole olleet tiedossa talousarviota laadittaessa.
Perusopetus järjestetään Kokkolassa keskimääräistä edullisemmin kuin muualla maassa, millä tavoin varmistetaan riittävä resurssointi?	Perusopetuksen resurssointi tulevalle lukuvuodelle ratkaistaan jaoston tekemän tuntikehyspäätöksen perusteella. Päätöksessä tarkastellaan oppilasmääriä, opetusryhmien lukumäärää, erityisopetuksen tarvetta sekä muita koulukohtaisia ominaispiirteitä, jotka vaikuttavat resurssien kohdentamiseen. Kaupungin taloudellinen tilanne, talousarvion laadintaohjeet ja talousohjelman tavoitteet ovat johtaneet siihen, että tuntikehys on mitoitettu tarkasti koulujen tarpeiden mukaan. Taloudelliset haasteet ovat myös vaikuttaneet siihen, että paikallinen tuntijako on valtakunnallisella minimitasolla.
Mitä positiivisia ja negatiivisia muutoksia sivistustoimen toimialan jakaantuminen opetus- ja kasvatustoimen sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen toimialoihin on tuonut?	Organisaatiomuutoksen vaikutuksia ei voitane vielä kattavasti arvioida, koska uudella organisaatiolla ei ole toimittu vielä kokonaista toimintavuotta ja tilikautta. Henkilöstöltä saatu palaute organisaatiomuutoksesta on ollut positiivista tai neutraalia. Negatiivista palautetta ei ole tullut kummankaan toimialan johdon tietoon. Molempien toimialojen johtajat suhtautuvat muutokseen positiivisesti: muutos on mahdollistanut toimialajohtajan aiempaa paremman keskittymisen ja paneutumisen oman toimialansa toimintoihin. Samalla myös kaupungin strategiassa keskeisellä sijalla olevat kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen palvelut, jotka mahdollistavat kaupungin erottumisen kilpailussa muiden kaupunkien kanssa, ovat nousseet aiempaa selvemmin esille ja kaupungin hyvinvointityön ja sen koordinoinnin asema kaupunkiorganisaatiossa on selkeytynyt.

<p>Millä tavalla varmistetaan Musiikkikeskus Snellmanin täysimääräinen varausaste?</p>	<p>Nykyisellään Musiikkikeskus Snellmanin tiloja käyttävät säännöllisesti Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri harjoitus- ja konserttitoimintaansa, Kokkolan kaupunginteatteri Fordell-salia pienenä näyttämönään sekä Ammattikorkeakoulu Centria Fordell-salia omaan opetustoimintaansa ja jonkin verran tiloissa järjestetään myös kaupungin kulttuuripalvelujen omia tapahtumia. Muilta osin Musiikkikeskuksen tiloja myydään aktiivisesti erilaisille tapahtumajärjestäjille ja tilojen myynnistä ja markkinoinnista vastaa musiikkikeskuksen palvelupäällikkö. Musiikkikeskus Snellmanin käytön tunnuslukutavoitteena on tarkoitus käyttää sekä Snellman- että Fordell-salin osalta käyttöpäiviä. Syksyllä 2024 avajaisten jälkeisten noin neljän kuukauden aikana Snellman-salilla oli 66 käyttöpäivää ja Fordell-salilla 71 käyttöpäivää. Yhteensä Musiikkikeskuksella järjestettiin syksyn 2024 aikana 62 eri yleisötilaisuutta.</p>
<p>Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan liikuntaneuvonnan kohdistamisessa yhteistyötä Soiten kanssa kannattaa edelleen lisätä ennaltaehkäisyn ja kuntouttamisen näkökulmilla.</p>	<p>Kaupungin järjestämä matalan kynnyksen liikuntaneuvonta toteutetaan valtakunnallisten suosittelun mukaisesti. Hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyöstä liikuntaneuvonnan ja elintapa-valmennuksen osalta sovitaan yhteistyösopimuksessa. Resurssi liikuntaneuvontaan määritellään vuosittain talousarvion yhteydessä. Liikuntaneuvonnan lisäksi liikuntapalvelut, Soite ja eri yhdistykset tekevät tiivistä yhteistyötä eri-ikäisten elintaparyhmä toiminnan osalta.</p>
<p>Laskennallisesti suomalaisten liikukumattomuus aiheuttaa Kokkolassa 12,6 milj. euron kokonaiskustannukset ja liiallinen paikallaan olo 14,1 milj. euron kustannukset vuosittain (lähde: UKK-instituutti). Liikunnan edistäminen on tämänkin vuoksi kunnan keskeinen tehtävä. Millä tavoin Kokkolan Move-testin tulokset saadaan vähintään muun maan keskimääräiselle tasolle?</p>	<p>Move! -polun kehittäminen kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyönä on tärkeä tavoite lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn edistämiseksi. Polun eri vaiheet ovat valmistautuminen, mittaukset, henkilökohtainen palaute ja tuki sekä paikallinen ja alueellinen liikkumisen edistäminen. Eri toimijoiden roolien selkeyttämisellä ja vahvistamisella polun eri vaiheissa on mahdollista vaikuttaa myös tuloksiin. Liikunta- ja opetuspalvelut pyrkivät toiminnassaan monin eri tavoin tukemaan ja lisäämään lasten ja nuorten liikuntaa. Koululaisten maksuton KOHASU-harrastustoiminta lisää matalan kynnyksen harrastamismahdollisuuksia. Lukuvuoden 2025-26 alusta otetaan käyttöön yläkoululaisille suunnattu liikuntavalmennus -toiminta. Liikuntapalvelut tukevat myös lasten ja nuorten harrastamista seuroissa ohjaustoiminta-avustuksella. Alle 18-vuotiaiden harjoitusvuorot ovat yhdistyksille maksuttomat koulujen liikuntasaleissa. Lähiliikuntapaikkoja ja liikkumisympäristöjä kehitetään jatkuvasti. Tuu mukaan -kesätoiminta on aktiivista. Kesäharrastuksiin voi tulla mukaan milloin haluaa ja osallistuminen on ilmaista.</p>
<p>KAUPUNKIYMPÄRISTÖ:</p>	
<p>Kaupunkiympäristön työhyvinvointikyselyn tulos ei ollut tyydyttävä, sillä toimialueen tulokset ovat huonompia kuin muiden. Kokonaisuudessaan kaupunkiympäristön eNPS luku oli -9 (-8 vuonna 2023) koko kaupungin tasolla sen ollessa 20. Millaisia toimia tehdään kaupunkiympäristön toimialalla työhyvinvoinnin parantamiseksi kaupungin yleisten toimien lisäksi?</p>	<p>Konkreettisia toimenpiteitä, joita on tehty tilanteen selvittämiseksi ja korjaamiseksi koskien eNPS -luvun heikkoa tulosta ovat mm. työhyvinvointipajat ja niiden tuloksien pohjalta tehdyt kehittämistoimenpiteet yksiköittäin, konkreettisten toimenpiteiden laatiminen kehitystoimenpiteiden pohjalta, avoin ja läpinäkyvä viestintä sekä toimenpiteiden toteutusten ja vaikutusten seuraaminen ja mittaaminen. Pääasialliset eNPS -tuloksen osoittamaa tyytymättömyyttä aiheuttavat seikat liittyvät mm. kriittiseen vaiheeseen organisaatiomuutoksessa ja tämän yhteydessä tehtyihin tehtäviin/henkilöstömuutoksiin, jotka ovat aiheuttaneet epävarmuuden tunnetta oman työpaikan pysyvyydestä. Irtisanomisuhkaa ei ole ollut. Lisäksi eNPS -tulokseen on saattanut vaikuttaa sosiaalisen median, julkisuuden ja päättäjien aiheuttama negatiivinen paine ja säästöjen vuoksi kiristetyt henkilöstötoimet loppuvuodesta. Rakennusvalvonnassa on käyty läpi työvalmennus prosessi kevään 2025 aikana. Rakennusvalvonnassa on otettu käyttöön työhyvinvointia kuukausittain mittaava Pulsikysely, joka laajennetaan koko kaupunkiluvitukseen syksyn 2025 aikana. Pulsikysely antaa kuukausittain ajantasaista tietoa työhyvinvoinnin seurantaan ja mahdollistaa tarvittaessa toimenpiteiden nopean käynnistämisen. Viikoittain järjestetään vastuualue- ja yksikkökohtaiset viikkopalaverit. Lähiesihenkilöiden johtamisvastuita on selkeytetty ja henkilöstön toimenkuvat käyty läpi yksikkökohtaisesti. Toimistosiihteeripalveluiden osalta on selkeytetty toimenkuvia ja esimerkiksi sijaistuksia kesälomien ja muiden poissaolojen aikana.</p>
<p>Kaupunkirakennelautakunta olisi saavuttanut metsänhoidolliset tavoitteet myös vähemmällä uudishakuilla. Olisiko luonnon</p>	<p>Metsän uudistamisen tultua ajankohtaiseksi lähtee menetelmän valinta kasvu- ja olosuhteiden ja puulajiston tarkastelusta. Luontaista uudistamista tai muute menetelmää käytetään aina, kun on käytettävissä muu luotettava menetelmä kuin avohakkuu. Avohakkuut rajataan kohteille, missä esim. paksu</p>

<p>monimuotoisuuden edistämiseksi voitu näin ollen luopua osasta avohakkuista?</p>	<p>sammal, kostea maalaji, sopimaton puulajiolosuhte tms. ei käytännössä mahdollista metsän uudistamista muulla menetelmällä. Avohakkuiden alle 10 % (valtakunnan keskimääräinen 16 %) osuus kaikista hakkuista on viittaus siihen, että avohakkuiden käyttö on Kokkolan kaupungin metsissä rajattu kohteisiin, jossa menetelmä on käytännössä ainoa vaihtoehto.</p>
<p>Oman toiminnan tuottavuuteen ei ole juurikaan otettu kantaa. Millä tavoin tuottavuutta seurataan kaupunkirakennelautakunnan alaisilla vastuualueilla?</p>	<p>Kaupunkirakennelautakunnan alaisilla vastuualueilla oman toiminnan tuottavuutta seurataan useilla eri tavoilla, koska tuottavuuden käsite vaihtelee riippuen siitä, mitä toimintaa tarkastellaan. Vuosittain toiminnan seurantaan liittyvät oleellimmat tuottavuuden mittarit määritellään talousarvion yhteydessä Targetor-järjestelmään. Näitä myös seurataan vuoden aikana osavuositarkastuksittain ja tuolloin ne myös raportoidaan lautakunnalle. Tämän lisäksi seurataan toimintaa kuvaavia euomäärään tai toimintoihin sidottuja tunnuslukuja, joista oleellimmat on sisällytetty Targetoriin. Näiden lisäksi kaupunkirakennelautakunnan alaiset vastuualueet ovat mukana useissa eri vuosittain toistettavissa olevissa valtakunnallisissa erilliselityksissä mm. KTI, arvonnäilytys, KUTU jne. Lisäksi toteutetaan palvelun vaikuttavuuden arviointiin erilaisia osallisuushankkeita/-toimia, joista myöskin raportoidaan lautakunnalle erikseen.</p>
<p>Kaupunkitoimitilojen keskeisenä tavoitteena ja toimenpiteenä on esitetty kotimaisten raaka-aineiden ja lähiruuan edistäminen. Tässä tarkastuslautakunta katsoo lautakunnan epäonnistuneen. Liha-, maito- ja leipätuotehankintoihin saatiin vain yhdet tarjoukset. Tarjouspyyntöä ei ositettu lähialueen yritysten mukaantulon mahdollistamiseksi eikä kotimaisuutta saatu tarjouspyyntöön riittävällä tavalla mukaan. Tuotannon etäisyyttä kulutuspaikkaan ei otettu millään tavalla huomioon.</p>	<p>Viimeisimmässä elintarvikkeiden kilpailutuksessa 2024 yhdeksi kriteereiksi on nostettu kotimaisuus hankintalain sallimissa rajoissa. Tämänhetkessä sopimustuotevalikoimassa juurekset ja vihannekset ovat lähellä tuotettua ja liha on lähes 100 % kotimaista. Elintarviketilpailutuksissa ja hankintasopimuksissa on käytetty kilpailutusten vertailussa strategisten tavoitteiden pohjalta laadittua pisteytysjärjestelmää. Kilpailutuksissa on varmistettu mahdollisuus lähituottajien tarjoamien tuotteiden ostoon. Lähiruokaostojen määrä koko sopimuskauden 2022-2024 aikana oli 176 031 €. Kasvua on siten huomattavasti lähiruokaostojen määrässä verrattuna edeltävään sopimuskauteen 2019-2021, jolloin ostot olivat 76 500 € / sopimuskausi.</p>
<p>Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että hulevesilaskutuksen päätöksiä kaupunkirakennelautakunta ei oikaissut edes pyynnöstä. Mikäli hallintojärjestely on johtanut tilanteeseen, jossa hulevesilaskutus on suoritettu väärin, tulisi se oikaista kaikkien virheellisesti laskutettujen kunnan asukkaiden osalta.</p>	<p>Yksittäisen kuntalaisen hulevesilaskusta tekemä oikaisuvaatimus on edennyt Vaasan hallinto-oikeuteen saakka, jossa sen käsittely on kesken (syksy 2025). Kaupunkirakennelautakunta antoi asiassa lausunnon 17.04.2024, § 78. Lausunnosta käy ilmi asian pääasiallinen sisältö ja se, että kyse on yksittäisestä laskusta, ei tarkastuslautakunnan esittämän mukaisesti väärin suoritetusta laskutuksesta. Kokkolan kaupunki katsoo, että kaikki asiaa koskevat päätökset on tehty asianmukaisessa järjestyksessä ja toimivaltaisessa päätöselimessä. Päätöksistä ei ole valitettu ja ne ovat lainvoimaisia.</p>
<p>Tarkastuslautakunta toteaa, että bussipysäkkejä ei ole vielä nimetty. Julkisen liikenteen sujuvoittaminen on tärkeää ja osaltaan edistyneen uuden kilpailutuksen myötä. Pitäisikö julkisen liikenteen kehittäminen ottaa mukaan osana jo tehtyjä ilmastoystävällisiä toimia?</p>	<p>Uusi kaupunkiliikenne on kilpailutettu ja liikennöinti on alkanut kesällä 2025. Ajettaviin linjoihin ja tätä myötä käytössä oleviin pysäkkeihin on tullut muutoksia aikaisempaan kaupunkiliikenteeseen verrattuna. Suunnitelmana on ollut linja-autopysäkkien nimeäminen uusien linjojen vahvistuttua ja sujuvuuden varmistuttua liikennöinnin käynnistyessä. Tämä mahdollistaa käytössä olevien resurssien tehokkaamman käytön. Pysäkkitarkastelu on parasta aikaa käynnissä kaupunkisuunnittelussa ja pysäkkien nimeämisen valmistelut akuutissa työvaiheessa. Samoin vanhojen, nyt uuden kaupunkiliikenteen myötä, käyttämättä jäävien pysäkkien poistotarvetarkastelu on tehty.</p>
<p>Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää kaupunkirakennelautakunnan huomiota julkisuusmyönteisyyteen. Varsinkin hankintojen kohdalla tulee perustelut olla selkeästi näkyvissä.</p>	<p>Kaupunkirakennelautakunnan alaisilla toiminnoilla on kaupungin hankintaohjeen lisäksi kaupunkiympäristön toimintoja koskeva sisäinen ohje, jossa on määritelty, mitä hankintapäätöksen tulee sisältää. Hankinnat valmistellaan huolella ja valintakriteeristöön kiinnitetään erityistä huomiota hanketta suunniteltaessa ja jo ennen hankintailmoituksen julkaisemista. Hankinnan valmistelussa kiinnitetään huomiota julkisuusmyönteisyyteen eli siihen, miten organisaatio näyttäytyy avoimena, vastuullisena ja luotettavana ulospäin. Julkiset</p>

	hankinnat ovat usein kansalaisten, median ja päättäjien kiinnostuksen kohteena. Läpinäkyvästi valmistellut ja perustellut hankinnat vahvistavat luottamusta ja julkisesti perustellut hankinnat ehkäisevät epäilyjä suosimisesta tai väärinkäytöksistä. Kaikki päätökset on perusteltu kyseiseen hankintaan valittujen kriteereiden perusteella ja ne sisältävät kaikki tarvittavat tiedot tarjousten vertailua varten.
Valokuituverkkojen rakentamisen jälkihoitotöiden valvontaa tulee tehostaa.	Yhteistyötä luvituksen ja valvonnan osalta on kehitetty säännöllisesti vuodesta 2023 alkaen ja yhteistyö on ollut moitteetonta. Valvottavia kaivuukohteita on paljon ja se sitoo henkilöstön resursseja. Valokuituverkkojen rakentamisen jälkihoitotöiden valvonnan tehostaminen edellyttää henkilöstöresurssien lisäämistä kadut ja kunnossapito -yksikössä. Tällä hetkellä kohteet ovat yksinomaan tiemestarin harteilla, joka käy vastaanottotarkastuksen kuitukaivajien kanssa kunkin kohteen valmistuttua. Tästä lähtee kahden vuoden takuu aika, jonka aikana mahdolliset korjaustoimet tulee toteuttaa urakoitsijan toimesta.
Ongelmana on edelleen lupaprosessien sujuvuus, mikä näkyy myös yritys kyselyissä. Lupaprosessit ovat yksi kaupungin vetovoimatekijöistä. Mihin uusiin toimenpiteisiin kaupunki ryhtyy tilanteen parantamiseksi?	Ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan lupa-asioissa on lakien säätämät kuulemisajat ja lausuntoaajat, jotka asettavat raamit käsittelylle. Keskeisiksi tavoitteiksi on asetettu rakentamiseen liittyvien lupien viivytyksetön käsittely. 1.1.2026 alkaen Rakentamislakiin on kirjattu 3 kk takuu aika tavanomaisten lupien käsittelylle ja 6kk käsittelyaika vaativille suunnitteluhankkeille ja puhtaan siirtymän hankkeille. Rakennus- ja ympäristölautakunta asetti 2024 syksyllä tavoitteeksi 1,5 kk tavanomaisten rakentamislupien käsittelylle ja 3 kk vaativille hankkeille. Kaikkien lupatyyppien käsittelyaikoja seurataan säännöllisesti osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksen yhteydessä Targetor-mittareilla. Rakennuslupien, toimenpidelupien, purkulupien ja uuden lain rakentamislupien käsittelyajat ovat viimeisen vuoden aikana toteutuneet tavoitteiden mukaisesti. Poikkeamislupien ja sekä suunnittelutarveratkaisujen käsittelyajat eivät ole toteutuneet kaikilta osin, kun vanhoja lupahakemuksia on ruuhkautunut aikaisemmilta vuosilta henkilöstövajeen vuoksi. Osa hakemuksista on perustettu lupajärjestelmään, mutta niitä ei ole pyynnöistä huolimatta täydennetty. Ne nostavat poikkeuslupien ja suunnittelutarveratkaisuiden käsittelyaikojen keskiarvoa. Lupakäsittelyn osalta on havaittu tarve kehittää viestintää asiakkaalle lupakäsittelyn vaiheista. Rakennusvalvontaa koskien tullaan teettämään suunnattu asiakastytyväisyyskysely. Kysely suunnataan rakennusvalvonnassa viimeisen vuoden aikana asioineille henkilöille. Tämän tyyppisellä kyselyllä voitaisiin seurata vuosittain asiakastytyväisyyttä ja poimia kyselyn pohjalta kehitettäviä asioita.
On huomioitava, että sähköiset palvelut eivät edelleenkään ole kaikkien saatavilla. Kaupungin tulee kehittää toimintatapoja henkilökohtaisen palvelun parantamiseksi palvelun mukaisesti.	Pääosan lupahakemuksista voi edelleen jättää myös paperiversiona, vaikka asiakkaat pyritään ohjaamaan sähköisten palveluiden käyttöön. Asiakkaille annetaan myös henkilökohtaista palvelua, mikäli he tarvitsevat apua sähköisen palvelun käytössä. Lupia ei jää hakematta tai saamatta sen vuoksi, että asiakas ei pysty käyttämään sähköistä lupajärjestelmää.
Mikä on tilanne loppukatselmusten kohdalla?	Rakennusvalvonnassa on selvitetty vanhaksi menossa olevia rakennuslupia ja luvanhakijoita on tiedotettu loppukatselmuksista. Yleisesti loppukatselmointimattomien rakennusten osalta on pidetty käyttöönottokatselmus, jonka seurauksena rakennusta voidaan käyttää luvan mukaisesti ja valmistuminen on siirtynyt tietona verottajalle. Käyttöönottokatselmuksiin liittyy usein pieniä keskeneräisyyksiä esim. pihojen valmistumisen osalta. Käyttöönotetut mutta lopullisesti loppukatselmoimattomat rakennusluvut ja niiden määrä eivät poikkeaa Suomen muiden rakennusvalvontojen tilanteesta. Lopullisesti loppukatselmoimattomien lupien läpikäynti edellyttää selvitystyötä, johon rakennusvalvonnan hektisestä työtilanteesta johtuen on saatu huonosti ohjattua ajankäyttöä.
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO:	
Tilinpäätöksessä olisi hyvä mainita miten huoltovarmuus on otettu huomioon.	Ympäristöterveydenhuolto ei ylläpidä tärkeää infrastruktuuria, mutta tilinpäätöksessä voidaan selkeämmin korostaa sekä huoltovarmuutta että omaa resilienssiä tukevia toimia. Ympäristöterveydenhuolto kuuluu yhteiskuntamme huoltovarmuuskriittisiin toimialoihin.

KOKKOLAN VESI:	
Kokkolan Veden henkilöstön suosittelemaksi (eNPS) nousi -22:sta +20:een. Työhyvinvointiin panostaminen on parantanut kokonaisuudessaan henkilöstön työhyvinvointia.	Organisaatiomuutos sekä toimintasäännön ja toimenkuvien päivittäminen vastaamaan toimintaympäristön tarpeita ovat lisänneet merkittävästi työssä jaksamista ja työhyvinvointia. Tämä näkyy selkeänä suosittelemaksi nousuna.
TOIMINNAN TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI:	
Millä tavalla kaupunki aikoo kehittää kaupungin oman toiminnan tuottavuutta ja sen mittaamista?	Kaupungilla toimialojen vastuualueilla oman toiminnan tuottavuutta seurataan useilla eri tavoilla, koska tuottavuuden käsite vaihtelee riippuen siitä, mitä toimintaa tarkastellaan. Tuottavuuden ja sen mittaaminen osa toimialojen päivittäistä tekemistä ja se on hyvinkin keskeistä resurssien ollessa niukat.
Työhyvinvoinnin toimenpiteitä tulee kohdentaa erityisesti niihin työyksiköihin, joiden työhyvinvointitulokset ovat heikkoja. Mihin uusiin toimenpiteisiin kaupunki ryhtyy asian suhteen?	Seuraava lähiesihenkilötyön koulutus kohdennetaan erityisesti kaupunkiympäristön esihenkilöille. Kaupunkiympäristön tämän vuoden työhyvinvointisuunnitelmista nousee painotuksina monimuotoisuus ja yhdenvertaisuus, työhyvinvointi ja jaksaminen sekä vastuullisuus. Työhyvinvointikyselyn uudistus mahdollistaa jatkossa uudenlaisen näkökulman yksiköiden kehittämiseen ja seurantaan. Myös kehityskeskusteluiden ja one-to-one-keskusteluiden kehittäminen mahdollistaa työhyvinvoinnin ja työntekijäkokemuksen parantamisen esimerkiksi lisäämällä vuorovaikutusta, tukemalla yksilöllistä kehittymistä sekä vahvistamalla luottamusta ja avoimuutta työyhteisössä.
Kokkola panostaa merkittävästi kulttuuritoimintaan mikä näkyy myös nettokäyttökustannuksissa, kun Kokkola sijoittuu toiseksi kuntavertailussa (20 000-50 000 asukasta).	20 000-50 000 asukkaan kuntaryhmässä Kokkola on Kajaanin ohella ainoa maakuntakeskus, jossa on myös maakuntakeskustasoisia palveluita. Kulttuuripalvelujen osalta tämä näkyy siinä, että Kokkolassa toimii mm. maakunnan ainoa ammattiteatteri, korkeatasoinen ammattiorkesteri sekä kaupungin ylläpitämiä museota, joista K.H.Renlundin museolla on myös alueellisia viranomaistehtäviä alueellisena vastuumuseona. Maakuntakeskustasoiset kulttuuripalvelut näkyvät jonkin verran korkeampina asukaskohtaisina panostuksina kulttuuritoimintaan kuin monissa muissa pienissä tai keskikokoisissa kaupungeissa, jotka eivät ole maakuntien keskuskaupunkeja. Suurempiin kaupunkeihin verrattuna Kokkolan asukaskohtaiset panostukset kulttuuriin ovat valtakunnallista keskitasoa.
KAUPUNGIN TALOUS:	
Kaupunki on voimakkaasti investoinut ja velkamäärä on kasvanut. Uusia investointeja tulee harkita kriittisesti tulevaisuudessa.	Kaupungin talouden kehitys on viime vuosina ollut haastavaa. Vuosikate on heikentynyt, mikä johtuu tulojen ja rahoituserien laskusta sekä kustannusten voimakkaasta noususta. Tästä huolimatta kaupungin tavoitteena on edelleen kehittää ja vahvistaa elinvoimaansa, palveluitaan ja infrastruktuuriaan. Investoinnit ovat olennainen osa tätä kehitystyötä. Kaupunki on kuitenkin sitoutunut siihen, että uusia investointeja tarkastellaan jatkossa kriittisesti ja etusijalle asetetaan hankkeet, jotka tukevat pitkän aikavälin kestävästä taloudesta ja kaupunkilaisten hyvinvointia.
Suomen keskimääräinen tuloveroprosentti on 7,5 %, Kokkolan tuloveroprosentti nostettiin 9,2 %:iin. Miten pidetään huoli kaupungin veto-voimasta?	Tavoitteena on parantaa vuosikatteen tasoa ja pidemmällä aikavälillä saada velkaantumisen suunta taittumaan. Mikäli tässä onnistutaan ja talouden perusta vahvistuu, voidaan tulevaisuudessa arvioida edellytyksiä nykyisen, suhteellisesti korkean tuloveroprosentin alentamiselle.
KAUPUNKIKONSERNI:	
Julkisten yhtiöiden toiminnan tulee olla mahdollisimman avointa. Kaupungin tilinpäätöksessä tulisi näkyä vähintään konserniyhtiöiden tulokset ja toimintavuoden kuvaukset.	Kuntalain § 113-115 mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Yleisohjeessa (Kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatiminen) ei ole määritelty eikä ohjeistettu konserniyhtiöiden tuloksien/toimintavuosien kuvauksien laatimisesta. Ajallisesti kaupunki ei voi julkaista yhtiöidensä tilikauden tuloksia ennen

	<p>kuin yhtiöt ovat tilinpäätöksensä julkaiseet. Kaupunki julkaisee osavuositilikausien yhteydessä kaksi kertaa vuodessa laajemman tytäryhteisöjä koskevan raportoinnin, joka pohjautuu konserniohjeen sekä konserni- ja kaupunkikehityskaavon omistajakorttien tavoitteisiin. Raportissa kuvataan yhtiöiden tavoitteiden niin toiminnallisten kuin taloudellisten tavoitteiden toteutumista, keskeisimpiä riskejä ja arvioita tulevasta kehityksestä ja kuluvan vuoden keskeisistä tapahtumista.</p>
<p>Kaupungin konserniyhtiöiden tilinpäätökset tulisi julkaista yhtiöiden omilla verkkosivuilla.</p>	<p>Yhtiöt määrittelevät itse, julkaisevatko he tilinpäätöksiään verkkosivuillaan. Huomioitavaa on myös se, että kaikilla yhtiöillä ei ole verkkosivuja.</p>
<p>Tarkastuslautakunnan tiedonsaantioikeutta tulisi vahvistaa konserniyhtiöiden osalta.</p>	<p>Kuntalain 83 §:n ja sen 2 mom. mukaisesti luottamushenkilöllä on niin sanottu laajennettu tietojensaantioikeus. Näin ollen luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan konsernijohtolta konsernijohtoon hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Luottamushenkilöllä ei ole kuitenkaan suoraan lain nojalla oikeutta vaatia tytäryhtiöltä sen toimintaa koskevia tietoja. Kunnan osakeyhtiöt ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä, joiden hallussa olevien asiakirjojen julkisuus määräytyy lähtökohtaisesti osakeyhtiölain mukaan. Tarkastuslautakunnan tehtäviin ei kuulu konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden tarkastus. Tarkastuslautakunnalla tai sen yksittäisellä jäsenellä ei ole myöskään oikeutta saada suoraan tytäryhteisöjen toimielimiltä tai vastuhenkilöiltä tietoja tai nähtäväkseen asiakirjoja. Tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeus tytäryhteisöistä rajoittuu konsernijohtoon raportointiin ja muihin kunnan viranomaisten hallussa oleviin asiakirjoihin kuten yllä on todettu.</p>
<p>SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA:</p>	
<p>Sisäisen valvonnan kartoituskselyssä nousi esille, että kaikilla yksiköillä ei ole käytössään tavoitteiden saavuttamisen edellyttämää määrää riittävää osaavaa henkilöstöä. Millä tavalla kaupunki huolehtii henkilöstön koulutuksesta, että sisäinen valvonta voidaan hoitaa asianmukaisesti ja osana arkipäivää?</p>	<p>Sisäinen valvonta kattaa kaikki ne menettelytavat, joilla varmistetaan toiminnan taloudellisuus ja tuloksellisuus, päätöksenteon tiedon riittävyys ja luotettavuus, lakien ja ohjeiden noudattaminen sekä omaisuuden ja resurssien turvaaminen. Vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on kaupunginhallituksella ja kaupunginjohtajalla, kun taas lautakunnat ja johtokunnat huolehtivat omilla vastuualueillaan toimeenpanosta, seurannasta ja riskien raportoinnista. Käytännössä sisäinen valvonta on kaikkien työntekijöiden vastuulla, ja sen kehittämisessä hyödynnetään tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen havaintoja. Sisäisen valvonnan kokonaisuudesta voidaan tiedottaa henkilöstöä mm. esihenkilöinfossa tai henkilöstöinfossa.</p>
<p>Kaupungilla on tavanomaisiin vahinko/ilkivaltatapauksiin toimintaohje. Tarkastuslautakunnalle on jäänyt epäselväksi, miten kaupunki toimii, jos joku aiheuttaa toiminnallaan tahattomasti tai tahallisesti tätä merkittävämpää taloudellista tai materiaalista vahinkoa kaupungille. Miten varmistetaan, että toimialoista ja tekijöistä riippumatta kaikki tapaukset selvitetään yhdenvertaisesti?</p>	<p>Vastuu toiminnasta toteutuu annettujen oikeuksien ja velvoitteiden mukaisesti. Toimialoilla vastuut ja velvoitteet määritellään kulloinkin erikseen voimassa olevien säännösten mukaisesti. Arviointikertomuksesta epäselväksi jää, mitä Tarkastuslautakunta tarkoittaa tapausten käsittelyn yhdenvertaisuudella. Kaupungilla on kattavat vakuutuksen erilaisiin vahinkoihin tapahtumiin ja lajeihin, sisältäen mm. kaupungille aiheutetut rikosvahingot. Kaupunkiympäristöllä on vahinko/ilkivaltatapauksiin poliisin kanssa yhdessä sovittu menettelytapa. Lähes poikkeuksetta jokaisesta vahinkotapahtumasta tehdään rikosilmoitus. Poliisi hoitaa varsinaisen rikoksen selvittelyn omien menettelytapojensa mukaisesti. Kaupunkiympäristö toimittaa tarvittavia tietoja tutkintaa varten, laatii laskelman vahingonteosta aiheutuneista kustannuksista ja esittää korvausvaatimuksen. Maksusuorituksia seurataan maksuvalvonnasta.</p>

ALLEKIRJOITUKSET

Tämän arviointikertomuksen annamme kaupunginvaltuustolle Kuntalain 121 §:n mukaisena arviona valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2025.

Patrik Friis, puheenjohtaja

Merja Kivelä, varapuheenjohtaja

Jani Andersson, jäsen

Marjut Ilola, jäsen

Tomi Kivelä, jäsen

Roy Pietilä, jäsen

Minna Roukkio-Taipale, varajäsen (S. Hotakainen)

Hannele Zitting, jäsen